

Prijedlog administrativno-teritorijalnog ustroja Sjevernog hrvatskog primorja

Guštin, Toni

Undergraduate thesis / Završni rad

2017

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Science / Sveučilište u Zagrebu, Prirodoslovno-matematički fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:217:849120>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-08**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Faculty of Science - University of Zagreb](#)

Sveučilište u Zagrebu
Prirodoslovno-matematički fakultet
Geografski odsjek

Toni Guštin

***PRIJEDLOG ADMINISTRATIVNO-TERITORIJALNOG USTROJA SJEVERNOG
HRVATSKOG PRIMORJA***

Prvostupnički rad

Mentor: prof. dr. sc. Borna Fuerst-Bjeliš

Ocjena:

Zagreb, 2017.

TEMELJNA DOKUMENTACIJSKA KARTICA

Sveučilište u Zagrebu

Prvostupnički rad

Prirodoslovno-matematički fakultet

Geografski odsjek

Prijedlog administrativno-teritorijalnog ustroja Sjevernog hrvatskog primorja

Toni Guštin, JMBAG: 0119029799

Preddiplomski sveučilišni studij *Geografija; smjer: istraživački*

Izvadak:

Predmet rada je izrada prijedloga novog teritorijalnog ustroja Sjevernog hrvatskog primorja na temelju analiziranih indikatora. Prostor istraživanja obuhvaća cijelo Sjeverno hrvatsko primorje, u koje ulazi Istarska županija te dijelovi Primorsko-goranske i Ličko-senjske županije. Temeljne metode istraživanja su desk metode analize relevantne literature i izvora, metode GIS analize i vizualizacije te metoda deskripcije. Analizom indeksa razvijenosti, sustava središnjih naselja, indeksa demografskih resursa i broja dnevnih migranata formirana je šira slika o socio-ekonomskim i demografskim kretanjima unutar pojedinih jedinica lokalne samouprave, izrađena je tipologija jedinica lokalne samouprave te su na temelju dobivenih rezultata primjenjeni određeni modeli koji su služili kao sredstvo u formiranju prijedloga novog administrativno teritorijalnog ustroja. Također, formiran je prijedlog osnivanja strateško-investicijskih razvojnih jedinica.

50 stranica, 12 grafičkih priloga, 12 tablica, 23 bibliografskih referenci; izvornik na hrvatskom jeziku

Ključne riječi: administrativno-teritorijalni ustroj, Sjeverno hrvatsko primorje,
tipologija, strateško-investicijskih razvojnih jedinica

Voditelj: prof.dr.sc. Borna Fuerst-Bjeliš

Tema prihvaćena: 13.06.2017.

Datum obrane: 08.09.2017.

Rad je pohranjen u Središnjoj geografskoj knjižnici Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Marulićev trg 19, Zagreb, Hrvatska.

BASIC DOCUMENTATION CARD

University of Zagreb

Bachelor Thesis

Faculty of Science

Department of Geography

**Proposal of the administrative-territorial organization of Sjeverno hrvatsko primorje,
Croatia**

Toni Guštin, JMBAG: 0119029799

Undergraduate University Study of *Geography: course: research*

Abstract:

The subject of the paper is to make a proposal for a new territorial organization of the Sjeverno hrvatsko primorje based on analyzed indicators. The research area comprises whole Sjeverno hrvatsko primorje, which includes the County of Istria and parts of Primorsko-goranska County and the Lika-Senj County. Fundamental research methods are desk methods that consist of the analysis of relevant literature and sources, GIS analysis and visualization methods, and methods of descriptive analysis. By analyzing the development index, the system of central settlements, the demographic resources index and the number of daily migrants, a wider picture of socio-economic and demographic trends within individual local government units was formed, the typology of units of local self-government was developed and based on the obtained results certain models that served as a means of forming a proposal for a new administrative territorial organization where applied. Also, a proposal for the establishment of strategic investment-development units was formed.

50 pages; 12 figures; 12 tables; 23 references; original in Croatian

Keywords: administrative-territorial organization, Sjeverno hrvatsko primorje,
typology, strategic investment-development units

Supervisor: Borna Fuerst-Bjeliš, PhD, Full Professor

Thesis submitted: 13 June 2017

Thesis defense: 8 September 2017

Thesis deposited in Central Geographic Library, Faculty of Science, University of Zagreb,
Marulićev trg 19, Zagreb, Croatia.

SADRŽAJ :

1. UVOD	1
2. METODE ISTRAŽIVANJA	3
3. PROSTORNI OBUHVAT I AKTUALNI USTROJ	8
3.1. Prostorni obuhvat	8
3.2. Aktualni ustroj	11
4. ANALIZA ODABRANIH INDIKATORA	13
4.1. Tipologija jedinica lokalne samouprave	13
4.1.1. Indeks razvijenosti	13
4.1.2. Sustav središnjih naselja	15
4.1.3. Indeks demografskih resursa	17
4.1.4. Dnevni migranti	25
5. PRIJEDLOG NOVOG ADMINISTRATIVNO-TERITORIJALNOG USTROJA	27
5.1. Administrativno-teritorijalni ustroj	29
5.2. Strategijsko-investicijske razvojne jedinice	30
6. ZAKLJUČAK	32
LITERATURA I IZVORI	33
Literatura	33
Izvori	34
PRILOZI	35

1. UVOD

Potrebu i želju za kontroliranjem i upravljanje prostorom nalazimo od samih početaka ljudskog društva. S ciljem postizanja tih težnji, države su nastojale svoj teritorij podijeliti na veće i manje političko-teritorijalne jedinice koje bi trebale poslužiti za funkcioniranje na sve tri razine upravljanja, to jest na državnoj, regionalnoj i lokalnoj razini. U želji da se pokuša poistovjetiti postojeću političko-teritorijalnu podjelu s regijom razvijen je koncept administrativnih regija (Papić, 1987). Ukoliko se kod administrativnih regija radi o dovoljno velikim i stvarno zaokruženim cijelinama s geografskog i društveno-ekonomskog gledišta onda takav koncept u velikom broju slučajeva i nije loš, ali je vrlo neprikladan kada nema, to jest ne postoji takva podudarnost. Također, te bi administrativne regije trebale pratiti zakon logike prostora. Tako se, prema Papiću (1987), suviše male prostorne jedinice kao što su općine ne bi se moglo tretirati kao regije, a kod onih većih prostornih jedinica postavlja se pitanje da li stvarno obuhvaćaju prirodno i gospodarski zaokružene cjeline da bi se mogle nazivati regijama. Danas nažalost nije takav slučaj već su često teritorijalne jedinice određene svojevrsnim ekonomskim i političkim lobijem bez da se imalo vodi računa o logici prostora, koja bi trebala biti temeljni parametar za sve akcije koje su povezane ili nalaze svoj interes u prostoru.

U aktualnom ustroju Republike Hrvatske ulogu administrativno-teritorijalnih jedinica na regionalnoj razini preuzimaju županije, no pitanje je mogu li one na pravi način preuzeti ulogu administrativnih regija. Također, postoji ideja da se provede regionalizacija Hrvatske tako da se formiraju regije koje bi preuzele ulogu koju trenutno imaju županije, ali se, prema mišljenju brojnih stručnjaka, postavlja pitanje da li bi te regije na pravilan način postale temelj regionalnog razvoja ili bi bile puka politička formacija bez neke značajne uloge.

Stoga se u ovom radu analizira aktualni administrativno-teritorijalni ustroj Sjevernog hrvatskog primorja te je izrađen prijedlog novog administrativno-teritorijalnog ustroja. Prijedlog će se u većoj mjeri bazirati na reorganizaciji općina, dok prijedlog formiranja jedinstvene administrativne regije na temelju geografske regije Sjevernog hrvatskog primorja nije predmet ovog rada.

Prema ranije definiranom predmetu ciljevi istraživanja su:

- izvršiti analizu odabranih indikatora
- na temelju provedenih analiza izraditi tipologiju

- dati prijedlog reorganizacije i restrukturiranja jedinica lokalne samouprave

- predložiti formiranje novih planskih razvojnih jedinica

Preustroj administrativno-teritorijalnih jedinica je tema koja je postala vrlo aktualna u domaćoj literaturi. Naime, trenutačna ekonomska i politička situacija iznjedrila je potrebu reorganizaciju teritorijalnih jedinica, a ideje kako bi se ona trebala provesti dolazi s raznih strana. Tako su Njegač i Toskić (2015) na temelju urbanog sustava formulirali prijedlog nove upravno-teritorijalne organizacije Hrvatske. Naime, u njihovom radu funkcionalno važna naselja trebaju biti osnova novog upravno-teritorijalnog ustroja, a na regionalnoj razini predlaže se formiranje 5 regija koji bi svoje funkcije raspodijelili na 17 regionalnih centara. Od nešto starijih radova značajni su radovi Veljka Rogića. Rogić (1977) detaljno razrađuje regionalizaciju, a 1983. g. daje nacrt uvjetno-homogene regionalizacije Hrvatske. Rimac i dr (1992) faktorskom analizom izvršavaju klasifikacija nekadašnjih općina, koja je trebala biti metoda za moguću regionalizaciju Hrvatske. Ipak, ta metoda nije našla primjenu u stvarnosti već je ostala samo na papiru, ali bez obzira na to i dalje ostaje zabilježena kao zanimljiv pristup u rješavanju problematike regionalizacije Hrvatske.

2. METODE ISTRAŽIVANJA

U ovom seminarskom radu korištene su metode GIS analize te metoda analize literature i izvora. Pomnim proučavanjem literature i izvora dobivene su brojne informacije koje su iznesene u ovom radu. Također, uz pomoć računalnog programa MS Excel obrađeni su statistički podaci o kontingentima stanovništva po gradovima i općinama, podaci o obrazovnoj strukturi te podaci o dnevnim migrantima koji su preuzeti od Državnog zavoda za statistiku. Preuzeti podaci prikupljeni su popisima stanovništva iz 2001. i 2011. godine. Ti su podaci poslužili kao osnova za izračunavanje indeksa demografskih resursa, sintetskog pokazatelja demografskog kretanja za čije je izračunavanje korišten velik broj varijabli, njih čak petnaest. Te se varijable kasnije dijele na dvije glavne skupine koje imaju ulogu da posluže pri identificiranju, vrednovanju i izradi projekcije demografskih resursa (Nejašmić i Mišetić, 2010). Prvu skupinu čine varijable o obujmu, sastavu i prostornom razmještanju stanovništva, a drugu skupinu varijable koje govore o veličini ukupnog ili određenog kontingenta stanovništva i njegovu prirodnom i mehaničkom kretanju (Nejašmić i Mišetić, 2010, prema: Oliveira-Roca, 1991). Te navedene varijable služe kao osnova za oblikovanje sintetičnih demografskih pokazatelja, čime se olakšava raščlamba složenih i prostorno diferenciranih društvenih pojava i procesa te se na temelju toga određuje tipologije demografskih resursa i potencijala (tab. 1.) (Nejašmić i Mišetić, 2010).

Tab.1. Demografske varijable korištene u radu

Oznaka	Naziv demografske varijable
P_n	Ukupan broj stanovnika referentnog popisa (2011. god.)
P_{n-1}	Ukupan broj stanovnika prethodnog popisa (2001. god.)
P_f	Ukupan broj ženskog stanovništva
$P_{(0-14)}$	Broj stanovnika mlađih od 15 godina (mlado stanovništvo)
$P_{(25+)}$	Broj stanovnika starih 25 i više godina
$P_{(20-24)}$	Broj stanovnika starosti 20-24 godina (studentska kohorta)
$P_{(20-39)}$	Broj stanovnika starosti 20-39 godina (mlade zrelo stanovništvo)
$P_f(20-29)$	Broj ženskog stanovništva starosti 20-29 godina (mlađa fertilna skupina)
$P_f(15-49)$	Broj ženskog stanovništva starosti 15-49 godina (ženski fertilni kontingent)
$P_{(65+)}$	Broj stanovnika starih 65 i više godina (staro stanovništvo)
P_{stud}	Broj studenata
P_{OIII}	Broj studenata s tercijskom obrazovanošću
\bar{N}	Prosječan broj živorođenih (vremensko razdoblje od 2001. do 2011. god.)
\bar{M}	Prosječan broj umrlih (vremensko razdoblje od 2001. do 2011. god.)
N_{pj}	Ukupan broj prostornih jedinica

Izvor: izmijenio autor prema: Nejašmić i Mišetić (2010); Lovrić i dr. (2012)

Za potrebe rada tablica je modificirana u smislu da se prosječan broj živorođenih i prosječan broj umrlih uzeto vremensko razdoblje od 2001. do 2011. godine, to jest vremenski interval od 10 godina što ne mora uvijek biti slučaj već se može uzeti i kraće, ali i duže vremensko razdoblje. Ipak, vremenski interval od 10 godina trebao bi u većini slučajeva dati optimalne rezultate pa su ga koristili i brojni stručnjaci kao što su Lovrić i dr. (2012) koji su u svom radu koristili vremensko razdoblje od 2002. do 2012. godine.

Osim varijabli i vremenskog intervala, važno je znati i osnovne sastavnice samog indeksa. Nejašmić i Mišetić (2010) navode kako su dvije osnovne sastavnice indeksa demografskih resursa demografski indeks (i_{dem}) i indeks obrazovanosti (i_o), a zbog direktnog utjecaja ukupnog broja stanovnika određene prostorne jedinice na dobivene demografske resurse, demografska masa je uključena kao korektiv u obliku koeficijenta (k) pa prema tome formula za indeks demografskih resursa glasi:

$$i_{der} = k * (i_{dem} + i_o)$$

Demografski indeks (i_{dem}) je jedna od komponenata indeksa demografskih resursa koja predstavlja složeni demografski pokazatelj općeg smjera demografskih promjena, starosne strukture stanovništva te prirodnog kretanja analizirane administrativno-teritorijalne jedinice, tijekom određenog vremenskog intervala, koji se zasniva na kombiniranju i sagledavanju četiri bazična demografska indikatora, a to su relativna međupopisna promjena broja stanovnika (koeficijent dinamike), sudjelovanje mladog (predfertilnog stanovništva starosti 0-14 godina u ukupnoj populaciji prema referentnom popisu, sudjelovanje mlađeg ženskog fertilog kontingenta starosti 20-29 godina u ukupnom ženskom kontingentu prema referentnom popisu te indeks vitalnosti (Nejašmić i dr., 2009).

$$i_{dem} = i_{(P_n/P_{n-1})} * p_{(0-14)} * p'_{(20-29)} * i_v$$

Relativna međupopisna promjena broja stanovnika ($i_{(P_n/P_{n-1})}$) upućuje na opći smjer demografskih promjena u prethodnom popisu te trend razvoja (primarno demografskog, ali i sveukupnog) promatrane teritorijalne jedinice (Nejašmić i dr., 2009). Indeks vitalnosti (i_v) koristi se za ocjenu starosti stanovništva te stupnja starenja populacije (Nejašmić i dr., 2009). Što se tiče sastavnih komponenti, sam indeks se zasniva na sintezi između pokazatelja prirodnog kretanja (opća stopa fertiliteta (f) i opća stopa mortaliteta (m)) te pokazatelja starosne strukture stanovništva (indeks starosti (i_s) i sudjelovanje kontingenta mlađeg zrelog

stanovništva starosti 20-39 godina ($p_{(20-39)}$) (Nejašmić i dr, 2009). Sukladno tome, prema Nejašmiću i Mišetiću (2010) te Nejašmiću i dr (2009), formula za indeks vitalnosti glasi:

$$I_v = (f * p_{(20-39)}) / (m * i_s)$$

Indeks obrazovanosti, druga ključna komponenta u izračunavanju indeksa demografskih resursa, je pokazatelj koji daje informaciju o dostignutom stupnju obrazovanosti promatranog stanovništva te raspoloživom potencijalu u smislu ljudskih resursa, koji bi trebali biti pokretači i nosioci ekonomskog i sveukupnog razvoja neke teritorijalne jedinice (Nejašmić i dr., 2009). Od raznih pristupa, u ovom radu biti će korišten, po uzoru na Nejašmića i dr. (2009), onaj pristup koji se zasniva na korištenju najobrazovanijeg kontingenta stanovništva, a sastoji se od stanovništva sa tercijskim obrazovanjem ($p_{(OIII)}$) i stope iskorištenosti studentskog kontingenta (S_s). Prema tome, kako navode Nejašmić i dr. (2009), formula za indeks obrazovanosti glasi:

$$i_o = p_{(OIII)} * S_s$$

Nakon izračunavanja demografskog indeksa i indeksa obrazovanosti (tab. 6.), preostalo je još jedino izračunati koeficijent k .

Kako bi se provela korekcija izračunatih vrijednosti primjenom koeficijenta (k) mora mu se odrediti vrijednost koja se bazira na osnovnim načelima procesa z -standardizacije, točnije transformacije numeričke slučajno promjenjive varijable P_n u standardiziranu normalno raspoređenu slučajnu promjenjivu varijablu $Z_{(P_n)}$ s aritmetičkom sredinom 0 i standardnom varijacijom 1 (Nejašmić i dr., 2009). Iz toga, kako navode Nejašmić i dr. (2009), proizlazi formula koja glasi:

$$Z_{(P_n)} = (P_n - P_n(\text{prosječno})) / \sigma_{(P_n)}$$

U navedenoj formuli $P_n(\text{prosječno})$ predstavlja prosječan broj stanovnika analizom obuhvaćenog skupa administrativno-teritorijalnih jedinica, a $\sigma_{(P_n)}$ predstavlja standardnu devijaciju, to jest prosječno odstupanje broja stanovnika promatranih administrativno-teritorijalnih jedinica od prosječnog broja stanovnika analizom obuhvaćenog skupa (Nejašmić i dr., 2009). Kako bi se izračunala standardna devijacija prema navedenoj formuli:

$$\sigma_{(P_n)} = (\text{sqrt} [(\sum \text{power}[(P_n - P_n(\text{prosječno})); 2])]) / N_{pj}$$

$\sigma_{(P_n)}$ – standardna devijacija

sqrt []- korijen od nekog matematičkog izraza

power []- potenciranje nekog matematičkog izraza (u ovom slučaju izvršeno je kvadriranje, to jest potenciranje na drugu potenciju)

važno je u izračun uključiti ukupan broj promatranih teritorijalnih jedinica (N_{pj}) (Nejašmić i dr., 2009). Na temelju izračunate z-standardizacije određena je vrijednost koeficijenta k za svaku jedinicu lokalne samouprave pojedinačno (tab. 2.) (Nejašmić i dr., 2012; Nejašmić i Mišetić, 2010). Budući da je vrijednost standardne devijacije 0 i z-standardizacija također poprima vrijednost 0 čime vrijednost koeficijenta k poprima vrijednost 0,03.

Tab.2. Koeficijent k

Z_{P_n}	k
> 2,00	0,05
1,51 – 2,00	0,045
1,01 – 1,50	0,04
0,51 – 1,00	0,035
0,00 – 0,50	0,03
–0,01 – (–0,50)	0,025
–0,51 – (–1,00)	0,02
–1,01 – (–1,50)	0,015
–1,51 – (–2,00)	0,01
< –2,00	0,005

Izvor: Nejašmić i Mišetić (2010); Nejašmić i dr. (2009)

Na temelju dobivenih rezultata izrađuje se tipologija i određuju tipovi indeksa demografskih resursa. Ti su tipovi određeni su prema kriterijima koje su u svom radu pobliže objasnili Nejašmić i Mišetić (2010). Prema kriterijima korištenim u tom radu, jedinice lokalne samouprave su raspoređene u 6 tipova na osnovi vrijednosti indeksa demografskih resursa (tab. 3.).

Tab.3. Tipovi indeksa demografskih resursa

Oznaka tipa	Tip	Obilježje	i_{der}
A	izrazito povoljni demografski resursi	izrazito dobra demografska obilježja i potencijali, vrlo visoka razina obrazovanosti	> 80,0
B	povoljni demografski resursi	vrlo dobra demografska obilježja i potencijali, visoka razina obrazovanosti	40,1 – 80,0
C	dobri demografski resursi	pretežito dobra demografska obilježja i potencijali, uglavnom dobra razina obrazovanosti	20,1 – 40,0
D	slabi demografski resursi	donekle dobra demografska obilježja i potencijali, uglavnom niska razina obrazovanosti	10,1 – 20,0
E	vrlo slabi demografski resursi	vrlo slaba demografska obilježja i potencijali, uglavnom vrlo niska razina obrazovanosti	5,1 – 10,0
F	izrazito slabi demografski resursi	izrazito slaba demografska obilježja i potencijali, izrazito niska razina obrazovanosti	≤ 5,0

Izvor: Nejašmić i Mišetić (2010)

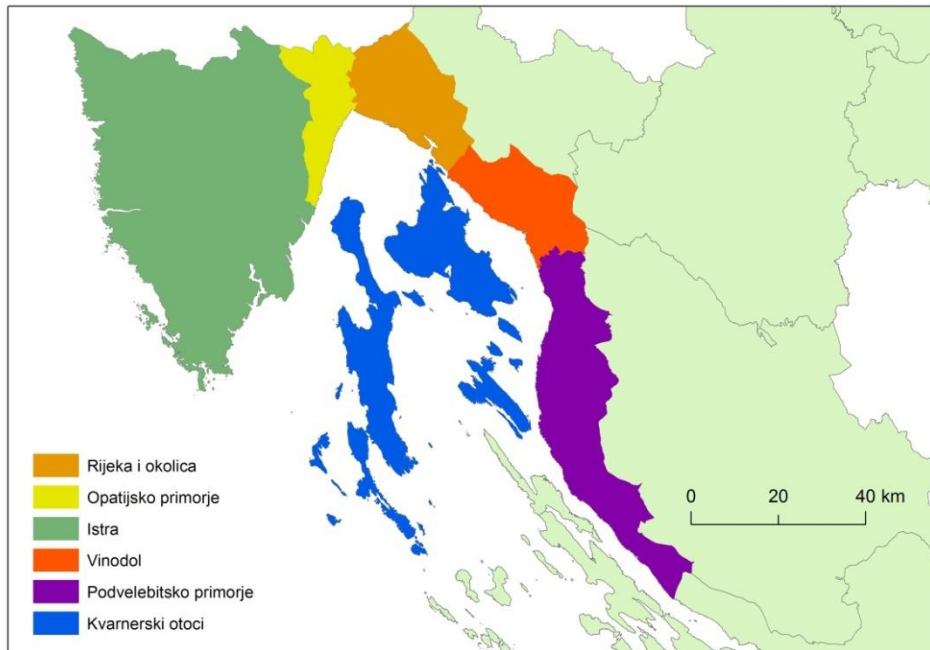
Uz analizu statističkih podataka i metodologiju indeksa resursa, velik dio rada odnosi se na valorizaciju odabranih pokazatelja (jedan od njih je i indeks demografskih resursa) te na vizualizaciju rezultata analize. Valorizacija je, u ovom radu, povezana s tipologijom te je provedena na način da je svaki od pokazatelja na odgovarajući način bodovan pa su tako bodovne vrijednosti pojedinih jedinica lokalne samouprave određene na temelju vrijednosti pokazatelja za tu jedinicu. Ukupan broj bodova koji je moguće ostvariti je 18 pa su tako prema tipologiji jedinice lokalne samouprave raspoređene u dva tipa. Prvi tip (1.) čine one općine i upravni gradovi kojima ne treba izmjena, a tu spadaju sve analizirane administrativno-teritorijalne jedinice čije se vrijednosti kreću iznad 9 bodova. S druge strane, u drugi tip (2.) spadaju one jedinice lokalne samouprave kojima je potrebna izmjena, a njihove vrijednosti ne prelaze 9 bodova.

Drugi važan aspekt rada je vizualizacija. Za potrebe vizualizacije u GIS-u i izrade tematskih karti korišten je programski paket ArcInfo. U navedenom programskom paketu korišteni su shapefileovi iz Središnjeg registra prostornih jedinica (SRPJ) kojima su, u sklopu izrade rada, pridruženi statistički podaci iz Državnog zavoda za statistiku.

3. PROSTORNI OBUHVAT I AKTUALNI USTROJ

3.1. Prostorni obuhvat

Sjeverno hrvatsko primorje je geografska regija koja obuhvaća Istru, Opatijsko primorje, Rijeku i njezinu okolicu, Vinodol, Podvelebitsko primorje i Kvarnerske otoke (Njegač, 2017).

Sl.1. Mikroregionalna struktura Sjevernog hrvatskog primorja

Izvor: 9 (modificirano)

U geološkom i geomorfološkom smislu, radi se o sličnom prostoru koji je građen uglavnom od vapnenaca mezozojske starost (Njegač, 2017). Također, na sjevernom priobalju Riječkog zaljeva, točnije na Kastavštini, te na Cresu nalazimo stijene dolomitne građe (Njegač, 2017). S druge strane, na prostoru središnje Istre, Vinodola, Krka i Raba nalazimo nepropusne naslage paleogenog fliša, a na Lošinju, Susku i Unijama nalazimo naslage pijeska (Njegač,2017).

Rijeka, isto kao i njena okolica, svoje teritorijalno širenje vezuje uz topografiju. Naime, iako se u novije vrijeme Rijeka se sve češće pruža i u visinu, ipak prevladava za Rijeku karakteristična obalna izduženost. Zona urbanizirane regije proširila se gradnjom krčkog mosta i na sjeverni dio Krka, a u područje Riječke urbane regije danas, također, ulaze i Opatijsko i Crikveničko primorje koji predstavljaju kontinuiranu urbaniziranu zonu (Njegač, 2017). Njegač (2017) i brojni drugi stručnjaci tvrde kako je glavni problem Rijeke promet.

Naime, zbog velike gustoće i intenziteta prometa u gradu nastaju brojni prometni problemi (Njegač, 2017). Glavni centar je Rijeka, a od ostalih centara važno je spomenut i Bakar, Kastav i Viškovo

Opatijsko primorje je mikroregionalna cjelina koja je fizionomski dio Istre, ali je u funkcionalnom smislu dio Riječke urbane regije (Njegač, 2017). Njegač (2017) navodi kako Opatijsko primorje obuhvaća obalnu zonu, prigrorski pojas Učke i prigradsko područje Rijeke oko Matulja. Danas najvažnije naselje Opatija razvija se tek od sredine 19. stoljeća kada, zahvaljujući vrlo povoljnim mikroklimatskim obilježjima, počinje turistička valorizacija, a još snažniji razvoj započinje od izgradnje ogranka „Južne željeznice“ od Pivke do Rijeke 1873. godine (Njegač, 2017). Izgradnjom te pruge potaknut je razvoj zimskog i lječilišnog turizma (Njegač, 2017). Uskoro započinje i postupno se razvijaju i ostala naselja (Ika, Ičići, Medveja, Mošćenička Draga) čime se stvara jedinstvena priobalna zona naseljenosti pa tako između dva svjetska rata više od polovice stanovništva ovog područja živi u priobalju (Njegač, 2017). Kao problemi ovog prostora često se navode skučenost prostora, rano zasjenjenje te „usko grlo“ prometa (Njegač, 2017). Uz Opatiju, danas najvažnija naselja su Lovran i Matulji.

Područje Istre u ovom se radu odnosi na prostor Istarske županije, dok je opatijsko primorje, kojeg neki autori smatraju dijelom Istre, analizirano kao zasebna cjelina. Njegač (2017) navodi da se Istra u reljefnom smislu dijeli na istarski ravnjak, središnju Istru i Ćićariju. Što se tiče stanovništva, u posljednjih 120 godina stanovništvo Istre poraslo je za oko četvrtinu te je postupno došlo do izražene polarizacije između obale i unutrašnjost pa tako danas zbog procesa litoralizacije unutrašnja Istra ima emigracijski, a obalna imigracijski karakter (Njegač, 2017). Promatranjem oblika naselja u Istri, nalazimo veća grupirana naselja uz obalu, naselja u unutrašnjosti grupirana na povišenim zonama (akropolska naselja) te zaseoke od nekoliko kuća (Njegač, 2017). U strukturi naseljenosti danas prevladavaju manja naselja, a težište naseljenosti nalazi se na zapadnoj obali. Također, postoji 11 centara polariziranog razvoja kod kojih je izražena polarizacija funkcija stanovanja i rada, a ti centri su Pula, Poreč, Rovinj, Buje, Buzet, Pazin, Labin, Umag, Podpićan, Raša i Novigrad (Njegač, 2017) U urbanom sistemu dominira Pula kao važno prometno čvorište i trgovačko središte, a od ostalih naselja, na zapadnoj se obali ističu važna turistička središta Rovinj, Poreč, Umag, Novigrad i Vrsar, a na istočnoj Rabac (Njegač, 2017). Također, u okolici Pule se nalaze važni centri kao što su Vodnjan, Fažana, Medulin, Galižana i Marčana, dok su u unutrašnjosti, kao najvažniji centri, smješteni Labin, Pazin, Buje, Buzet, Raša i Motovun.

Vinodol se po reljefnoj strukturi dijeli na tri longitudinalne zone, a to su primorsko bilo, unutrašnja flišna udolina te strmi kontinentski odsjek. Klima je prijelaznog karaktera između nešto hladnijeg i vlažnijeg sjeverozapadnog Kvarnera i sušeg i malo toplijeg podvelebitskog primorja. Struktura reljefa i klimatske prilike utječu na postojanje brojnih vrela (Njegač, 2017). Najvažniji centar ovog prostora je Crikvenica, a po važnosti i broju stanovnika ističu se još i Novi Vinodolski, Selce, Dramalj i Jadranovo (Njegač, 2017).

Podvelebitsko primorje je rijetko naseljen prostor od Ledenica do Zrmanje kojeg čini uglavnom disperzna naseljenost od obale do podnožja glavnoga grebena (Njegač, 2017). Važan faktor koji utječe na razvoj ovog je klima. Kao osnovno obilježje klime ističe se sušnost, ali glavni klimatski faktor je bura (Njegač, 2017.). Što se pak tiče vegetacije, vegetacijski pokrov se je, zbog destruktivnih utjecaja stočarstva, pretvorio u otvoreni kamenjar (Njegač, 2017.). Kvalitetan položaj uvjetovao je razvoj Senja i Karlobaga, a što se tiče samog razvoja, on je rezultat njihove funkcije lučkih središta povezanih sa zaleđem (Njegač, 2017.). Glavni centar je Senj, sekundarni centar je Karlobag, a od ostalih centara važni su Sveti Juraj i Jablanac (Njegač, 2017).

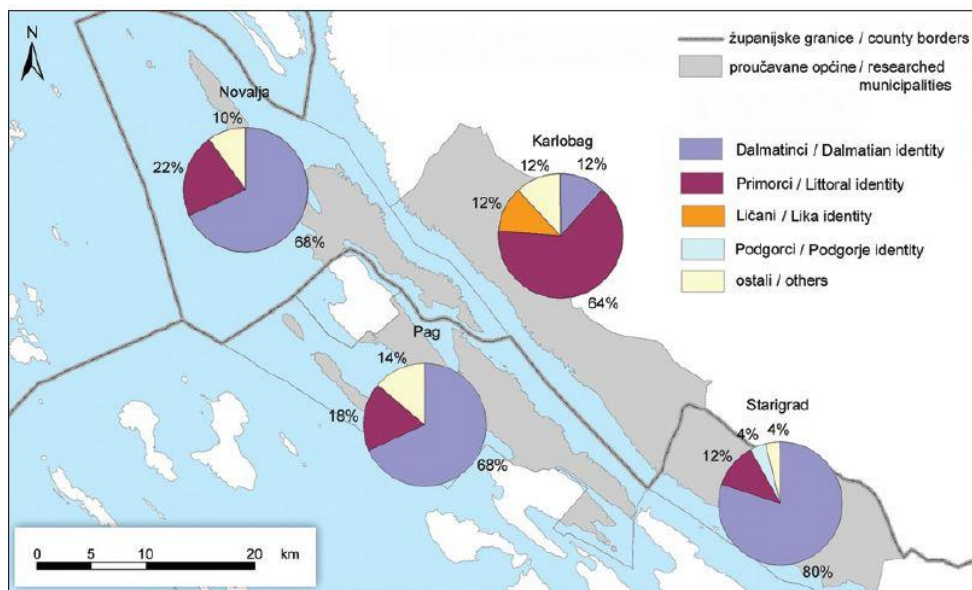
Kvarnersko otočje sastoji se od 4 velika (Krk, Rab, Cres i Lošinj) te nekoliko manjih (Vele Srakane, Male Srakane, Susak, Unije, Ilovik i ostali) otoka. Krk se sastoji od tri reljefno različita dijela otoka (Njegač, 2017). Sjeverni Krk je niska vapnenačka zaravan koja posebno značenje u najnovije dobe (aerodrom, most, naftni terminal i slično) (Njegač, 2017). Srednji Krk je najprostraniji dio otoka u čijem reljefu dominiraju blagi, valoviti oblici do 200 metara visine obrasli vegetacijom, a što se tiče naseljenosti u unutrašnjosti se nalaze uglavnom mala sela i zaseoci (Njegač, 2017). Južni Krk je visoka vapnenačka zaravan koja je razdvojena plodnom flišnom udolinom, a turistički je manje privlačan dio otoka zbog relativno nepristupačne, viske i stjenovite obale s uvalicama (Njegač, 2017). Flišna udolina, kako navodi Njegač (2017), se pruža sredinom otoka te ima najveće poljoprivredno značenje na otoku. Ispreplitanje maritivnih i prilično jakih kontinentalnih utjecaja klime ima jak utjecaj na razvoj turizma. Što se tiče naseljenosti, prevladavaju disperzna sela, dok najstarija i najveća naselja spadaju u grupirana naselja. Također, važno je spomenuti da samo na 6 glavnih obalnih naselja otpada oko 56,5% stanovništva (Njegač, 2017). Glavno središte je grad Krk. Rab je reljefno dijeli na sedam mikrogeomorfoloških cjelina koje se izdvajaju na temelju morfometrijskih i morfografskih obilježja, to jest prema sličnosti u morfogenezi i evoluciji reljefa (Pahernik, 2007). „To su hrbat Kamenjaka, zaravan u kršu Kalifronta, Loparsko pobrđe, pobrđe Ripine između Supetarsko-mundanijske i Kamporske udoline“ (Pahernik,

2007, 5). Klimatski faktori kao što je maritimna ekspozicija prema Kvarneriću i otvorenoj pučini te zaštitni karakter Kamenjaka utječu na to da klima Raba ima mediteranska utjecaj (Njegač, 2017). Naseljenost seže još iz romanskog razdoblja, a kao specifičnost Raba ističe se stalan porast broja stanovnika (Njegač, 2017). Njegač (2017) navodi da su razlozi za to agrarna produktivnost te rani razvoj turizma. Glavno središte je Rab, a sekundarno središte je Lopar. Kao najveća geografska otočna cjelina ističe se Cres-Lošinj (Njegač, 2017). Dvije najveće reljefna cjeline na tom prostoru su zavala Vranskog jezera te potopljena Valunska draga (Njegač, 2017). Najvažnija hidrogeografska cjelina je Vransko jezero koje je jedinstveni prirodno-geografski fenomen. Naseljenost na tom prostoru seže još iz rimskog razdoblja (Osor), dok je razvoj turizma započeo krajem 19. stoljeća na Lošinju razvojem klimatskih lječilišta (Njegač, 2017). Glavni centri su Cres i Mali Lošinj.

3.2. Aktualni ustroj

Sjeverno hrvatsko primorje nalazi se na području triju županija te 70 jedinica lokalne samouprave od kojih se 41 nalazi u Istarskoj, 27 u Primorsko-goranskoj i 2 u Ličko-senjskoj županiji. Istarska županija u potpunosti ulazi u navedenu regiju sa svojih 10 upravnih gradova (Buje, Buzet, Labin, Novigrad, Pazin, Poreč, Pula, Rovinj, Umag, Vodnjan) te 31 općinom (Bale, Barban, Brtonigla, Cerovlje, Fažana, Funtana, Gračišće, Grožnjan, Kanfanar, Karojba, Kaštelir-Labinci, Kršan, Lanišće, Ližnjan, Lupoglav, Marčana, Medulin, Motovun, Oprtalj, Pićan, Raša, Sveta Nedelja, Sveti Lovreč, Sveti Petar u Šumi, Svetvinčenat, Tar-Vabriga, Tinjan, Višnjan, Vižinada, Vrsar, Žminj). Primorsko-goranska županija obuhvaća primorski i goranski dio županije. U goranski dio županije spadaju gradovi (Čabar, Delnice, Vrbovsko) i općine (Brod Moravice, Fužine, Lokve, Mrkopalj, Ravna Gora, Skrad) te oni, s obzirom na pripadnost Gorskoj Hrvatskoj nisu dio ovog rada. Primorski dio, koji spada u regiju Sjeverno hrvatsko primorje, dijeli se na 11 gradova (Bakar, Cres, Crikvenica, Kastav, Kraljevica, Krk, Mali Lošinj, Novi Vinodolski, Opatija, Rab, Rijeka) i 16 općina (Baška, Čavle, Dobrinj, Jelenje, Klana, Kostrena, Lopar, Lovran, Malinska-Dubašica, Matulji, Mošćenička Draga, Omišalj, Punat, Vinodolska općina, Viškovo, Vrbnik). U Ličko-senjskoj županiji, u Sjeverno hrvatsko primorje spadaju Grad Senj i Općina Karlobag, dok ostali upravni gradovi (Gospić, Otočac) i općine (Brinje, Donji Lapac, Lovinac, Perušić, Plitvička Jezera, Udbina, Vrhovine) spadaju u Liku, to jest dio su Gorske Hrvatske. Izuzetak je Grad Novalja koji zbog svoje povezanosti sa Zadrom spada u regiju Dalmacija. To potvrđuje i anketa o prostornom identitetu koja je provedena na prostoru otoka Paga i južnog dijela Podvelebitskog primorja

koju su za potrebe svog rada izradili Mirošević i Vukosav (2009), a prema kojoj se stanovništvo Novalje većinski izjasnilo kao Dalmatinci (sl. 2).

Sl.2. Struktura regionalnih identiteta na otoku Pagu i južnom dijelu Podvelebitskog primorja

Izvor: Mirošević i Vukosav (2009)

4. ANALIZA ODABRANIH INDIKATORA

U ovom poglavlju analiziraju se odabrani indikatori i na temelju njih određuje se tipologija jedinica lokalne samouprave. Tipologija je izrađena s ciljem da se pobliže razmotre socio-ekonomska i demografska kretanja unutar pojedinih jedinica te da se tako formira slika o mogućim kretanjima u budućnosti. Socio-ekonomski i demografski indikatori predstavljaju osnovu ovog rada, a razlog zbog kojeg su oni odabrani je njihova usmjerenost na stanovništvo kao temeljnu komponentu prostora. Naime, odabrani indikatori, o kojima će detaljnije biti riječ u nastavku ovog rada, u svojoj se metodologiji oslanjaju na stanovništvo kao nositelja razvoja nekog prostora, ali i korisnika usluga i funkcija koje taj prostor pruža.

4.1. Tipologija jedinica lokalne samouprave

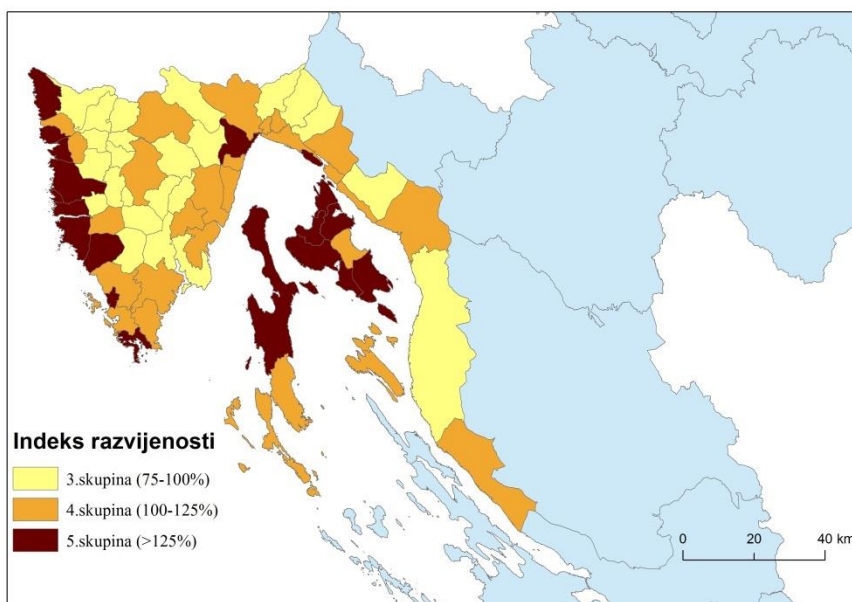
U geografskim i srodnim disciplinama, tipologija prostora je često primjenjivana metoda čija je osnovna funkcija identifikacija, pojednostavljivanje te poredak podataka kako bi oni bili usporedivi (Nejašmić i Mišetić, 2010). Kako je svaki prostor na svoj način specifičan pa bi tako i pristup nekom prostoru trebao biti specifičan. Točnije, u brojnim situacijama tipologija mora biti određena subjektivnom procjenom koji su indikatori važni za koji prostor. „Iz te pretpostavke proizlazi možda i najveće ograničenje tipologijske metode: svaka je tipologija, koliko god sveobuhvatna bila, ipak još samo jedna od mogućih slika stvarnosti, i to uglavnom stvarnost akademskog ili političkog diskursa“ (Lukić, 2012, 74). Bez obzira na određenu dozu subjektivnosti, ova bi tipologija trebala dati smjernice o tome koje jedinice lokalne samouprave zadovoljavaju tražene kriterije, a koje bi se eventualno trebale modificirati. Kako bi tipologija ispunila tražene zahtjeve treba joj odrediti odgovarajuće indikatore. Tako su u ovom radu odabrana su 4 indikatora: indeks razvijenosti, sustav središnjih naselja, indeks demografskih resursa te broj dnevnih migranata. Ti indikatori ispunjavaju već ranije zadane uvjete. Tako naime, indeks razvijenosti kombinira ekonomske i demografske varijable, sustav središnjih naselja naglašava važnost funkcija i stupnja centraliteta nekog mjesta za stanovništvo koje tom mjestu gravitira, indeks demografskih resursa analizira demografske potencijale nekog prostora te moguća demografska kretanja u budućnosti, a broj dnevnih migranata omogućava analizu demografskog kretanja na dnevnoj razini.

4.1.1. Indeks razvijenosti

Indeks razvijenosti je složeni pokazatelj koji se računa kao ponderirani prosjek više društveno-gospodarskih pokazatelja (Izvor 7). Indeks je smišljen kako bi se ujednačila

metodologije mjerenja stupnja razvijenosti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (Izvor 7). Sačinjava ga pet pokazatelja, a to su stopa nezaposlenosti, dohodak po stanovniku, proračunski prihod jedinica lokalne samouprave po stanovniku, opće kretanje stanovništva te stopu obrazovanosti (Izvor 7). Prvi izračun indeksa razvijenosti u Republici Hrvatskoj izrađen je 2010. godine, a rezultati trenutno važećeg indeksa razvijenosti izračunatog krajem 2013. godine vrijede od 1. siječnja 2014. godine (Izvor 7). Donošenjem novog Zakona o regionalnom razvoju, razdoblje za koje se izračunava indeks produljeno je s tri na pet godina (Izvor 7).

Na prostoru Sjevernog hrvatskog primorja nema jedinica lokalne samouprave iz prve i druge skupine već dominiraju jedinice iz četvrte i pete skupine (Prilog 1). Prema ovom pokazatelju najrazvijenije područje je zapadna obala Istre, veliki dio otoka Krka te Grad Cres, dok je slabije razvijena unutrašnjost Istre te područje Senja, što je u rangui s očekivanim vrijednostima.

Sl.3. Indeks razvijenosti odabranih jedinica lokalne samouprave

Izvor: izradio autor prema: Izvor 8; Izvor 9

Ovisno o indeksu razvijenosti i skupini kojoj pripadaju, općine i gradovi su mjerodavno valorizirani bodovima od 1 do 5 ovisno o skupini kojoj pripadaju (tab. 4.).

Tab.4. Bodovi indeksa razvijenosti (V1)

Broj skupine	Vrijednosti skupine (%)	Bodovi
1. skupina	< 50	1
2. skupina	50-75	2
3. skupina	75-100	3
4. skupina	100-125	4
5. skupina	> 125	5

4.1.2. Sustav središnjih naselja

Sustav središnjih naselja često puta može odrediti razvojne potencijale nekog prostora. Naime, udaljenost od nekog središnjeg naselja za neku općinu ili grad može uzrokovati pozitivna ili pak s druge strane negativna kretanja u demografskim, ekonomskim i ostalim procesima koji su nužni za ravnomjerni razvoj i napredak. Također, važna je i suradnja središnjih naselja te širenje njihovog utjecaja u okolni prostor koji im gravitira. U Istarskoj županiji prometni koridori postaju i razvojni koridori (Izvor 2). Na županijskoj razini, u Istarskoj županiji nalazimo razvojne osovine prvog, drugog i trećeg reda (Izvor 2). Razvojna osovina prvog reda je Pula-Pazin-Rijeka (Izvor 2). Razvojne osovine drugog reda su zapadna (Pula-Rovinj-Poreč-Novigrad-Umag), istočna (Pula-Labin-Rijeka) te sjeverna transverzalna (Umag/Buje/Novigrad-Buzet-Rijeka) osovina (Izvor 2). Razvojne osovine trećeg reda su središnja transverzalna (Poreč-Pazin-Labin) i južna transverzalna (Rovinj-Žminj-Labin) (Izvor 2). Time je stavljen naglasak na postupak razvoja Istarske županije kao policentrične regije u kojoj postoji potreba razvoja središnjeg razvojnog područja (Pazin-Žminj-Kanfanar-Sveti Petar u Šumi) (Izvor 2). Što se tiče ostatka regije važno je istaknuti funkcionalnu važnost Rijeke za cijeli taj prostor, a osobito za prostor od Mošćeničke Drage do Crikvenice (Izvor 2). U sjeni Rijeke ostao je drugi važan centar na Kvarneru, a to je Senj koji se zbog svojih unutarnjih slabosti nije razvio u mjeri u kojoj je mogao, a kao glavni razlog zašto je to tako, Rogić (1952-1953) navodi nepovoljne prirodne uvjete.

Što se tiče same analize, kao glavni kriterij vrednovanja središnjosti naselja u ovom radu, uzet je kriterij obrazovanja. Naime, ovisno o vrsti obrazovne ustanove (područna škola, osnovna škola, srednja škola, visoko učilište, sveučilište), gradovima i općinama određen stupanj centraliteta te je shodno tome adekvatno valoriziran (tab. 5.)

Tab.5. Valorizacija središnjih naselja (obrazovna funkcija) (V2)

Tip obrazovne ustanove	Stupanj centraliteta	Bodovi
Područna škola	Centar područnog značenja	1
Matična osnovna škola	Centar lokalnog značenja	2
Srednja škola	Centar subregionalnog značenja	3
Manje sveučilište	Centar regionalnog značenja	4
Veće sveučilište	Centar makroregionalnog značenja	5

Mreža osnovnih škola može biti važan faktor za određenje stupnja centraliteta nekog grada ili općinskog središta pa samim time i jedinica lokalne samouprave u kojima se ta središta nalaze. Tako na prostoru Sjevernog hrvatskog primorja postoji 99 matičnih i 118 područnih škola (Prilog 2) na temelju čije se prostorne lokacije može odrediti koji centri imaju manji (centri područnog značenja), a koji veći (centri lokalnog značenja) stupanj centraliteta.

Na temelju popisa srednjih škola određeni su centri subregionalnog značenja. To su Rovinj, Buje, Poreč, Višnjan, Buzet, Labin, Pazin u Istri, zatim Bakar, Crikvenica, Krk, Opatija, Mali Lošinj i Rab na Kvarneru te Senj na prostoru podvelebitskog primorja. Lokacija srednje škole ima veliku važnost za razvoj tih centara. Naime, lokacija srednje škole nekoj će jedinici lokalne samouprave omogućiti da formira radnu snagu za rad u sektorima koji su od velikog značenja za tu jedinicu, ali i okolne jedinice koje tom prostoru gravitiraju. Time će se ti centri izdižu stepenicu više od centara lokalnog značenja te postaju svojevrsni lideri razvoja u području svog utjecaja.

Ukoliko neki grad ima sveučilište njegova važnost se povećava, a utjecaj širi daleko izvan granica njegovog gravitacijskog područja. Ako taj utjecaj seže do mikroregionalne i regionalne razine onda se radi o centru regionalnog značenja. Takav centar je Pula u kojoj djeluje Sveučilište Juraj Dobrila. S druge strane, ako se utjecaj širi izvan regionalnih pa čak i državnih okvira radi se o centru makroregionalnog značenja. Takav centar je Rijeka sa Sveučilištem u Rijeci, koje je jedno od najvećih u Republici Hrvatskoj. Uvidom u baze podataka informacijskog sustava za visoka učilišta (ISVU) utvrđeno je da još neka mjesta imaju visoko učilište. Za ostala mjesta koja ima ogranak nekog sveučilišta ili veleučilišta

(Opatija, Pazin) ili pak visoku školu (Višnjan) procijenjeno je da iako imaju neki ogranak visokog školstva, nemaju toliko značenje kao Pula i Rijeka.

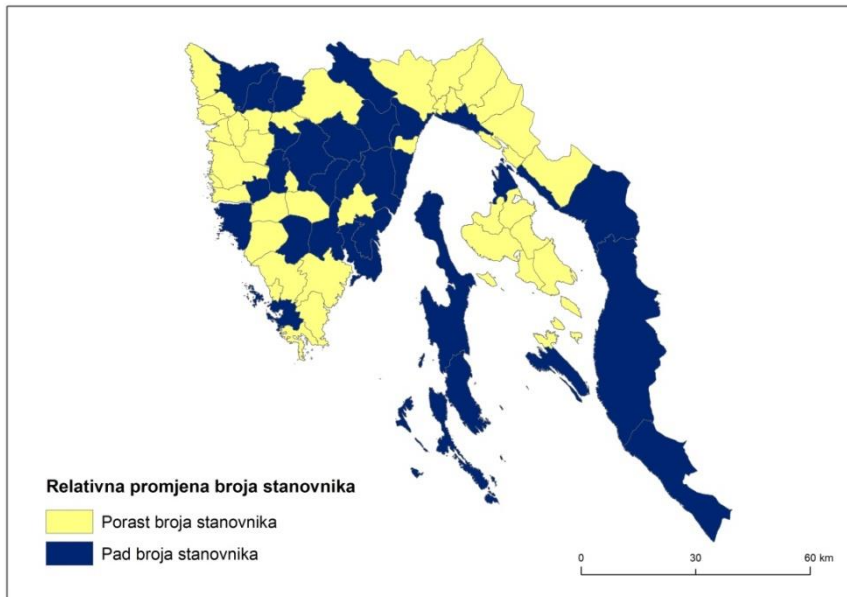
4.1.3. Indeks demografskih resursa

Radi smanjenja ili barem ublaživanja nejednakosti u društveno-gospodarskom razvoju ističe se važnost razvojnih resursa i potencijala određenog prostora, a primjer toga su i demografski resursi (Nejašmić i Mišetić, 2010). Da bi se potencijal demografskih resursa na kvalitetan način iskoristio potrebno ih je adekvatno valorizirati. Prema Nejašmiću i Mišetiću (2010), indeks demografskih resursa je jednostavan instrument koji služi za identifikaciju, inventarizaciju, vrednovanje te usporedbu demografskih resursa, a njegova važnost se očituje pri izradi tipologije prostornih jedinica što pridonosi kvalitetnijem prostornom planiranju te učinkovitoj provedbi politike regionalnog razvoja.

U većini dosadašnjih radova koji su se u većoj ili manjoj mjeri bavili indeksom demografskih resursa uočen je nedostatak demografske mase, to jest ukupnog broja stanovnika, koji bi trebao biti važna element pri izračunu demografskih resursa i potencijala (Nejašmić i Mišetić, 2010). Također, Nejašmić i Mišetić (2010) kao određeni nedostatak u analizama koje provedene u nekim dosadašnjim radovima vide manjak varijabli pa su u svojem radu proširili broj varijabli na čak njih petnaest. Tih petnaest varijabli korišteno je i u ovom radu kako bi se analizirale ključne komponente indeksa demografskih resursa čiji je postupak izračunavanja prethodno naveden u metodama istraživanja. U ovom potpoglavlju biti će analizirani podaci o relativnoj promjeni broja stanovnika 2001.-2011. godine, sudjelovanju mladog stanovništva starosti 0-14 godina u ukupnoj populaciji prema referentnom popisu ($p_{(0-14)}$), sudjelovanju mlađeg ženskog fertilnog kontingenta u ukupnom ženskom kontingentu prema referentnom popisu ($p'_{f(20-29)}$), indeksu vitalnosti, indeksu obrazovanosti te indeksu demografskih resursa.

Relativna promjena broja stanovnika 2001.-2011. Godine (Prilog 3) pokazuje pad broja stanovnika u središnjoj Istri, brdsko-planinskim područjima sjeverne Istre, Vinodolu, Podvelebitskom primorju te na Rabu, Cresu, Lošinj i dijelu Krka. Također, pad stanovništva bilježe i veliki centri, kao što su Rijeka i Pula, ali oni time nisu izgubili svoju snagu i ulogu već se pokazalo da je u tim gradovima započeo proces suburbanizacije čime su oni postali središta rada, obrazovanja i ostalih sličnih funkcija, dok se funkcija stanovanja počela postupno pomicati prema njihovoj okolici i susjednim općinama. Tome svjedoči rast broja stanovnika Viškova i Ližnjana, dviju općina koje se nalaze u blizini Rijeke, to jest Pule i koje zahvaljujući dobroj povezanosti s tim centrima višestruko profitiraju. S druge strane, nekad

snažni centri kao što su Buje, Pazin i Senj bilježe pad stanovnika što bi u budućnosti moglo dovesti i do gubitka statusa Grada. To se posebno odnosi na Buje kojima, prema nekim projekcijama, prijeti demografska katastrofa. Ostala područja bilježe porast broj stanovnika (sl. 4.). To se naročito odnosi na naselja uz zapadnu obalu Istre, gdje je zbog snažnog razvoja turizma došlo do litoralizacije, zatim na prostoru oko Rijeke te u svim administrativno-teritorijalnim jedinicama na otoku Krku (osim Omišlja).

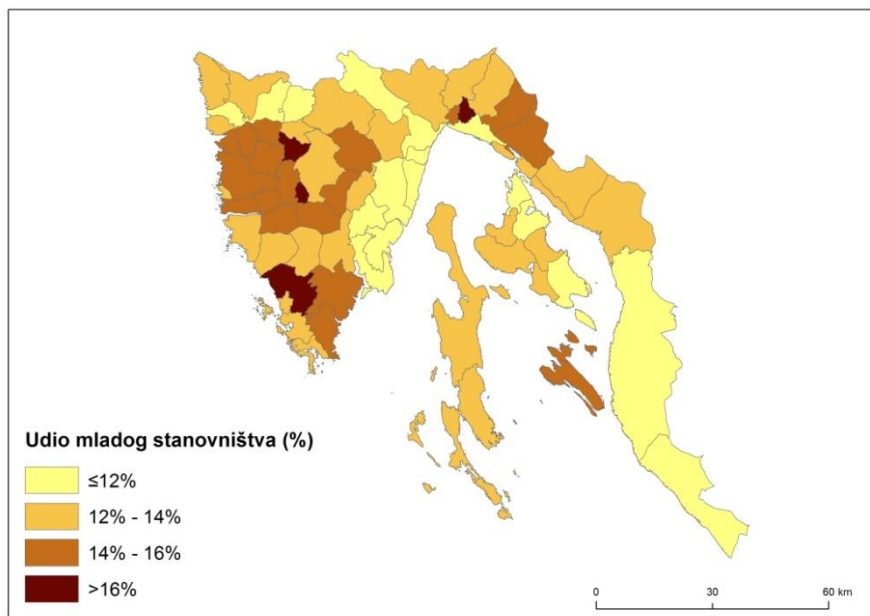

Sl.4. Relativna promjena broja stanovnika na prostoru Sjevernog hrvatskog primorja između 2001. i 2011. godine

Izvor: 6; 7; 9

Sudjelovanje mladog stanovništva starosti 0-14 godina u ukupnoj populaciji prema referentnom popisu ($p_{(0-14)}$) je pokazatelj koji najveće značenje ima u analizi biološkog potencijala te starosti stanovništva (Nejašmić i dr., 2009). Najveći udio mladog stanovništva imaju općine Sveti Petar u Šumi, Karojba i Viškovo te Grad Vodnjan, a najmanji udio imaju općine Lanišće i Karlobag (sl. 5.). Kod Svetog Petra u Šumi i Karojbe radi se o malim općinama koje bi, ukoliko uspiju zadržati mlado stanovništvo, mogle prosperirati u budućnosti. S druge pak strane, Viškovo ima specifičnu situaciju povezanu uz već spomenutu suburbanizaciju. Naime, zbog nižih cijena stanovanja u odnosu na Rijeku, Viškovo predstavlja zanimljivo područje za mlade obitelji koje teže životu u nešto mirnijoj suburbanjoj sredini. Kod Lanišća i Karlobaga situacija je drugačija. Naime, zbog nepovoljne prirodno-geografske osnove, slabije prometne dostupnosti te nedostatka privlačnih funkcija za mlade

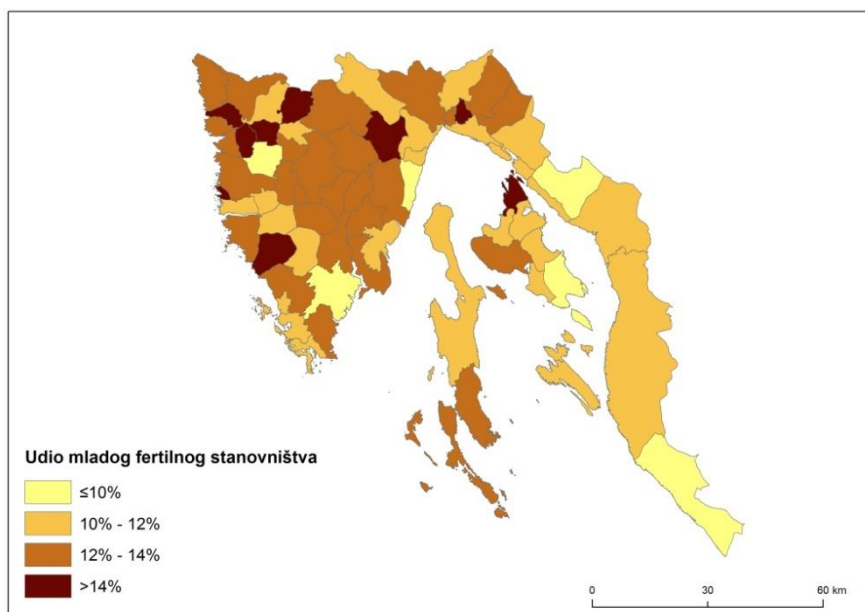
(objekti za zabavu, sport, rekreaciju i slično) ove su dvije općine suočene sa sve većim gubitkom mladog stanovništva koje odlazi u potrazi za boljom perspektivom.

Sl.5. Mlado stanovništvo (starosti 0-14 godina) na prostoru Sjevernog hrvatskog primorja 2011. godine

Izvor: 7; 9

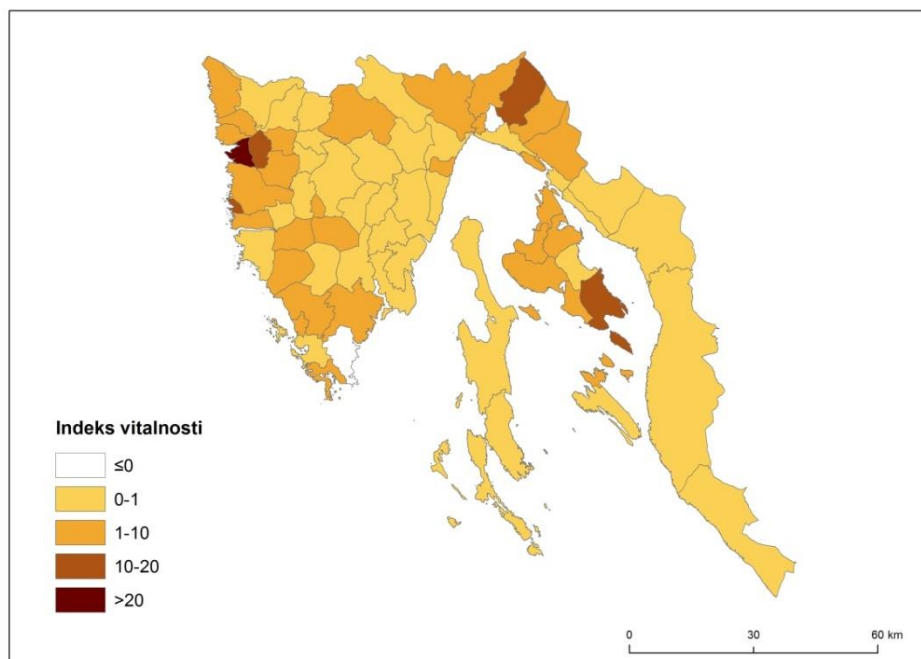
Sudjelovanje mlađeg ženskog fertilnog kontingenta u ukupnom ženskom kontingentu prema referentnom popisu ($p'_{f(20-29)}$) je zajedno s prethodnom komponentom najvažniji pokazatelj koji upućuje koliki je demografski potencijali promatrane jedinice (Nejašmić i dr., 2009). Najveće vrijednosti ima Općina Bale, a ostale jedinice lokalne samouprave koje visoke vrijednosti ovog pokazatelja su Brtonigla, Kaštelir-Labinci, Lupoglav, Omišalj, Oprtalj, Viškovo i Vižinada (sl. 6). Ukoliko navedene jedinice uspiju na pravi način sačuvati i valorizirati ovaj važan ljudski potencijal, imaju mogućnost usporiti, a neke čak i izbjeći negativni demografski scenarij. S druge strane, najniže vrijednosti imaju Baška, Marčana, Mošćenička Draga, Vinodolska općina i Višnjan. Te bi općine svoju demografsku politiku trebale „krojiti“ na način da temeljna ideja bude privlačenje mladog ženskog stanovništva iz drugih općina i upravnih gradova. Time bi poboljšali udio mladog ženskog fertilnog kontingenta koji bi tako postao jedan od ključnih faktora u poboljšanju demografskog potencijala tih područja.

Sl.6. Mlado fertilno stanovništvo na prostoru Sjevernog hrvatskog primorja 2011. godine

Izvor: izračunato i izrađeno prema: Izvor 7; Izvor 9

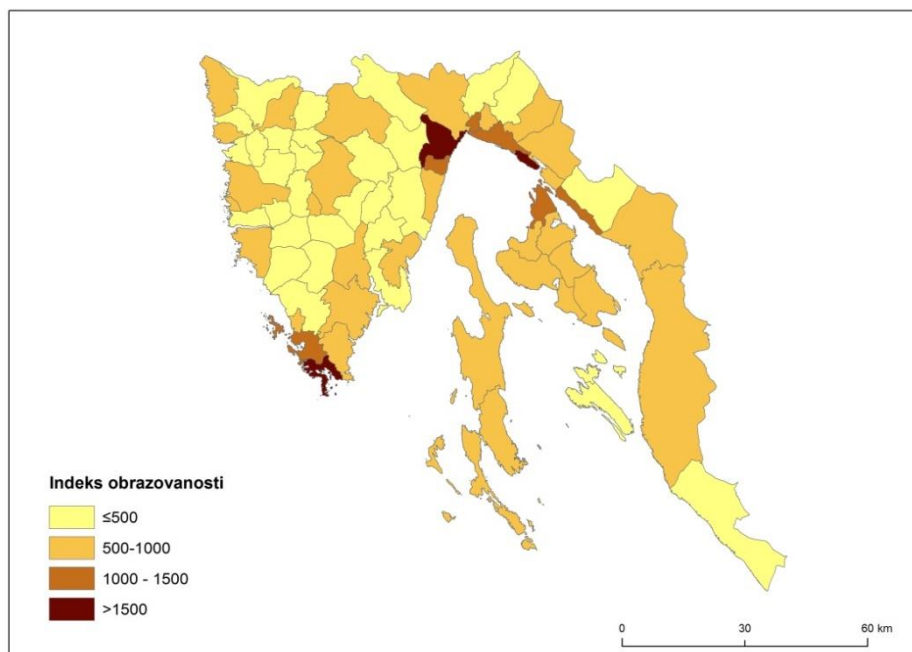
Najveći indeks vitalnosti ima Općina Tar-Vabriga, a nakon nje slijede općine Funtana, Višnjan, Jelenje i Baška (sl. 7.). To su ujedno i jedine općine koje su u analizi imale indeks razvijenosti iznad 10 (Prilog 3) što upućuje da imaju snažnu biodinamiku što može biti pokazatelj pozitivnih demografskih procesa u budućnosti. Sve ostale jedinice, osim dva izuzetka, imaju vrijednosti od 0 do 10. Ta dva izuzetka su Ližnjan i Viškovo koji su pokazali ekstremno niske vrijednosti koje su i višestruko bile manje od 0 te su zbog toga te dvije općine ispunjene bijelom bojom kojom se željelo ukazati da se radi o ekstremima (sl. 7.).

Sl.7. Indeks vitalnosti na području Sjevernog hrvatskog primorja 2011. g.

Izvor: izračunato i izrađeno prema: Izvor 7; Izvor 9

Općine i upravni radovi koji imaju visoki indeks obrazovanosti (Prilog 3) nalaze se pretežno uz obale Istre i kvarnerskog zaljeva, dok se one s niskim indeksom nalaze u unutrašnjoj Istri i rubnim dijelovima regije (sl. 8.). Takva prostorna distribucija obrazovnog kontingenta upućuje na nejednake mogućnosti razvoja te moguće zaostajanje onih područja s niskim indeksom obrazovanosti. S jedne strane, razvijena područja uz obalu Istre i kvarnerskog zaljeva imaju snažan obrazovni kontingent s većim postotkom visokoobrazovanih stručnjaka koji svojim znanjem i idejama tim područjima otvaraju mogućnost daljnjeg razvoja, a s druge strane slabije razvijeni dijelovi regije (unutrašnjost Istre i Podvelebitsko primorje) nemaju toliko snažan obrazovni kontingent pa ostaju uskraćeni za veliki broj novih ideja što u konačnici usporava snažniji razvoj i napredovanje.

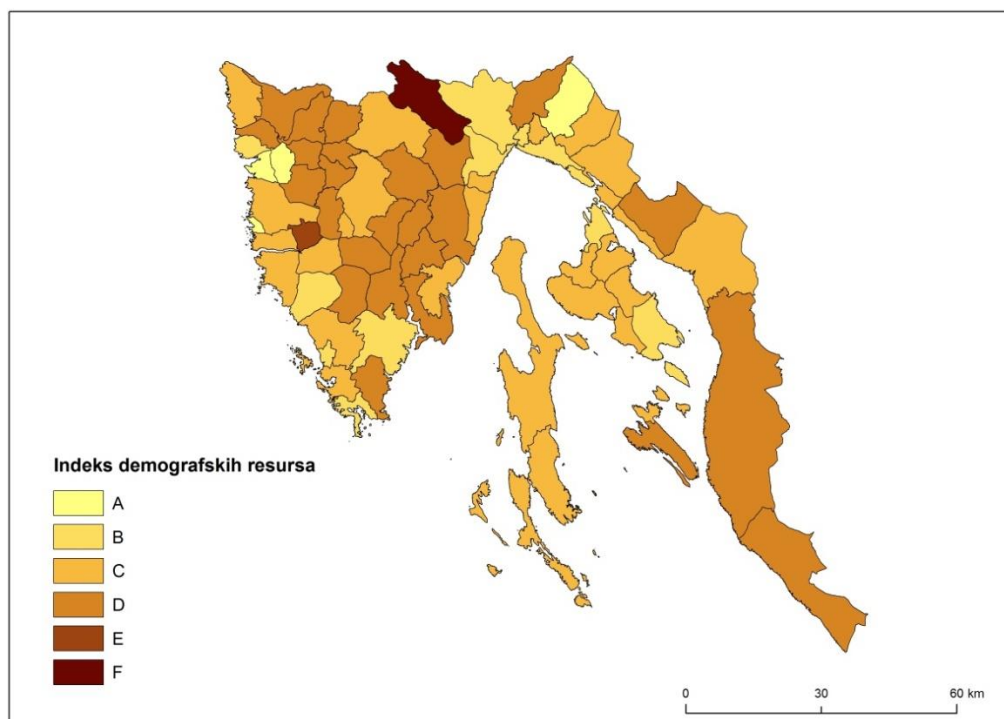
Sl.8. Indeks obrazovanosti po jedinicama lokalne samouprave na prostoru Sjevernog hrvatskog primorja

Izvor: izračunato i izrađeno prema: Izvor 7; Izvor 9

Za razliku od ostalih pokazatelja u ovom potpoglavlju, indeks demografskih resursa ima puno veću složenost koju se može spoznati kroz metodološki postupak koji je naveden već ranije u radu, ali ono što je glavna specifičnost indeksa demografskih resursa nad ostalim indikatorima prezentiranim u radu je to da indeks demografskih resursa ima svoju vlastitu tipologiju. Dakako, pri samom određivanju tipa javila se potreba da dodatnom korekcijom demografskih resursa (Prilog 4). Naime, kod pojedinih općina (Ližnjan, Viškovo) javile su se ekstremno niske i negativne stope mortaliteta. Analizirajući ostale podatke proizlazi da su te dvije općine povećale broj stanovnika što se može povezati sa doseljavanjem iz okolnih gradova (Pula i Rijeka) te procesima suburbanizacije. Što se tiče općine Lanišće, iako po vrijednosti indeksa spada u tip E, zbog malog broja stanovnika svrstana u tip F (Prilog 4).

Tip A je, u demografskom smislu, vrlo progresivno područje koje se ističe imigracijom i izvrsnim demografskim resursima te sjajnim mogućnostima razvoja (Vojnović, 2012). U taj tip spadaju Baška, Funtana, Jelenje, Kaštelir-Labinci i Tar-Vabriga. Tako povoljne vrijednosti indeksa većinom su vezane uz blizinu glavnih gospodarskih središta kojima te općine gravitiraju. Tip B, prema Vojnoviću (2012), predstavlja demografski stabilno područje koje

ima obilježje dobrih resursa te je taj prostor obilježen useljavanjem i porastom broja stanovnika. U ovom tipu najveću vrijednost ima Kostrena, a najmanju Fažana. Tip C označava demografski oslabljeno, to jest regresivno područje u kojem su prisutni procesi depopulacije i stagnacije (Vojnović, 2012). Također, Vojnović (2012) navodi kako se najčešće radi o područjima koja su nekada imala važno rudarsko, industrijsko i prometno značenje. Najveću vrijednost u tipu C ima Poreč, a najmanju Lopar. Tip D simbolizira demografski ugroženo područje koje karakterizira jaka depopulacija te zaostajanje u razvoju (Vojnović, 2012). Najveću vrijednost indeksa u tipu D ima Vižinada, a najmanju Raša. Tip E, prema Vojnoviću (2012), predstavlja demografski krajnje ugroženo područje s vrlo slabim demografskim resursima koji rijetko prelaze prosjek županije u kojoj se nalaze. Od analiziranih teritorijalnih jedinica u ovaj tip ulazi jedino općina Sveti Lovreč. Tip F karakterizira demografsko izumiranje što bi u bliskoj budućnosti trebalo dovesti do demografskog pražnjenja, nestanka stalne naseljenosti i nastanka svojevrsne demografske pustoši (Vojnović, 2012). U ovaj tip spada općina Lanišće koja po vrijednosti indeksa pripada u tip E, ali kako je već prethodno navedeno, zbog malog broja stanovnika svrstana u tip F. Ključnu ulogu u toj odluci imalo je pravilo koje su Nejašmić i Mišetić spomenuli u svom radu iz 2010. godine. Naime, prema Nejašmiću i Mišetiću (2010), ako neka teritorijalna jedinica ima manje od 5% od prosječnog broja stanovnika promatranog područja automatski se svrstava u tip F. Razlozi za lošu demografsku situaciju u Lanišću su prometna marginaliziranost te brdsko-planinski karakter koji otežava funkcioniranje općine.

SI.9. Tipovi indeksa demografskih resursa jedinica lokalne samouprave na prostoru Sjevernog hrvatskog primorja 2011. Godine

Izvor: izračunato i izrađeno prema: 6; 7; 9

Područja koja spadaju u tipove D, E i F obilježava jaka depopulacija koja bi, ukoliko ne bude ozbiljnih i sveobuhvatnih poticajnih mjera, mogla dovesti do toga da se taj prostor pretvori u demografsku pustoš (Vojnović, 2012).

Ovisno o tipu indeksa demografskih resursa, jedinicama lokalne samouprave dodijeljeni su odgovarajući bodovi (tab. 6.). Tipovi A, B i C obilježavaju područja s dobrim demografskim resursima pa su im dodijeljeni pozitivni bodovi ovisno o snazi resursa. Tipovi D, E i F obilježavaju područja sa slabim demografskim resursima pa su im dodijeljeni negativni bodovi ovisno o razini i snazi depopulacije koja prevladava.

Tab.6. Valorizacija indeksa demografskih resursa (V3)

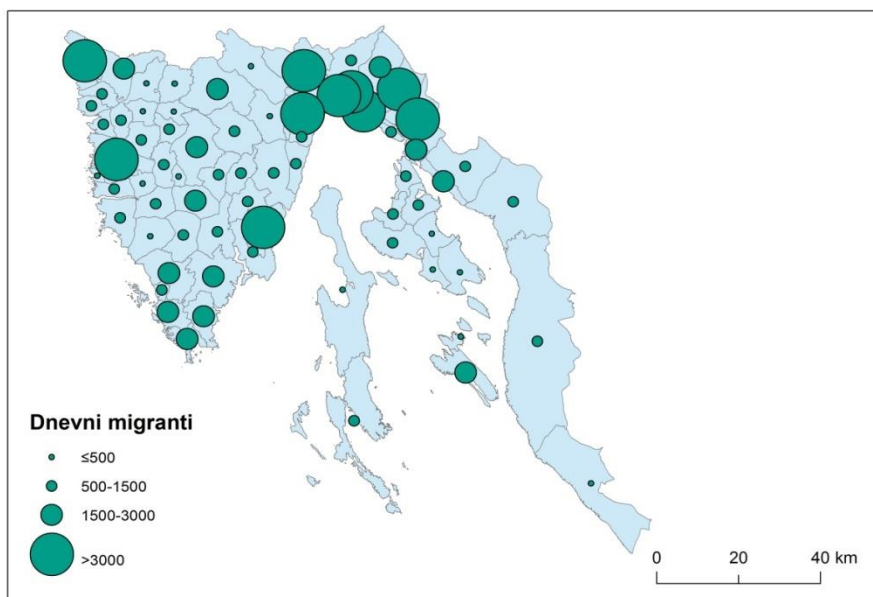
Tip	Bodovi
A	4
B	2
C	1
D	-1
E	-2
F	-4

4.1.4. Dnevni migranti

Iz broja dnevnih migranata često se može zaključiti o tome kolika je važnost grada ili općine za stanovništvo okolnih jedinica lokalne samouprave. Prema podacima Državnog zavoda za statistiku, najveći broj dnevnih migranata ima Grad Rijeka te Općina Viškovo, a od ostalih jedinica lokalne samouprave velik broj migranata imaju Bakar, Čavle, Kastav, Labin, Matulji, Opatija, Poreč i Umag. Iz navedenih podataka vidljivo je da po količini dnevnih migranata dominiraju upravni gradovi i općine iz Primorsko-goranske županije i to posebice oni koji imaju dobru prometnu povezanost s Rijekom. Time se još dodatno potvrđuje važnost Grada Rijeke kao snažnog makroregionalnog centra koji je dobro povezan sa svojom okolicom. Također, budući da se radi o urbanim ili urbaniziranim naseljima, moguće je zaključiti da velikim dijelom radi o migraciji urbanog stanovništva. S druge strane, kod Labina i Poreča radi se o jakim centrima koji su snažno povezani sa svojim širokim ruralnim zaleđem odakle dolazi i većina migranata. Velik broj dnevnih migranata ima i Umag, koji se zahvaljujući turizmu sve jače razvija te postaje prava protuteža Bujama koje su kroz povijest bile snažan centar prema kojem su gravitirala brojna naselja na sjeveru i sjeverozapadu Istre.

Kod jedinica s malim brojem migranata ističu se Karlobag i Lanišće, čiji broj dnevnih migranata ne prelazi brojku 100. Naime, prema analiziranim podacima ove dvije općine predstavljaju vrlo slabe centre okupljanja stanovništva čime im je otežan daljnji ekonomski i društveni razvoj. Među jedinicama lokalne samouprave čiji je broj migranata veći od 100, ali ipak ne prelazi zadanu granicu od 500 dnevnih migranata, ističu se Bale, Baška, Cres, Funtana, Grožnjan, Lopar, Lupoglav, Motovun, Oprtalj, Punat, Sveti Lovreč, Sveti Petar u Šumi, Vižinada i Vrbnik. To su jedinice sa slabim centrima, koji nemaju dovoljnu snagu da privuku velik broj dnevnih migranata.

Ostale jedinice lokalne samouprave nalaze se u sredini, s vrijednostima koje se kreću u intervalu od 500 do 3000 dnevnih migranata.

Sl.10. Broj dnevnih migranata po jedinicama lokalne samouprave Sjevernog hrvatskog primorja

Izvor: 8; 9

Ovisno o broju dnevnih migranata formirane su skupine koje su pritom adekvatno bodovane prema načelu da skupina koja ima veći broj dnevnih migranata ima i veći broj bodova (tab. 7.).

Tab.7. Valorizacija dnevnih migranata (V4)

Broj skupine	Broj dnevnih migranata	Bodovi
1.skupina	71-500	1
2.skupina	500-1500	2
3.skupina	1500-3000	3
4.skupina	3000-9472	4

5. PRIJEDLOG NOVOG ADMINISTRATIVNO-TERITORIJALNOG USTROJA

Na temelju analize odabranih indikatora i njihove valorizacije dobivena je shema jedinica lokalne samouprave iz koje se može očitati postoji li potreba za njihovim preustrojem ili ne (tab. 8.).

Tab.8. Ukupna valorizacija jedinica lokalne samouprave na prostoru Sjevernog hrvatskog primorja

JLS	V1	V2	V3	V4	Ukupno	Izmjena (DA/NE)	Tip
Bakar	4	3	1	4	12	NE	1.
Bale - Valle	5	1	2	1	9	NE	1.
Barban	4	2	-1	2	7	DA	2.
Baška	5	1	4	1	11	NE	1.
Brtonigla - Verteneglio	4	1	-1	2	6	DA	2.
Buje - Buie	4	3	-1	3	9	DA	2.
Buzet	4	3	1	3	11	NE	1.
Cerovlje	3	1	-1	2	5	DA	2.
Cres	5	2	1	1	9	NE	1.
Crikvenica	4	3	1	3	11	NE	1.
Čavle	4	2	1	4	11	NE	1.
Dobrinj	5	1	1	2	9	DA	2.
Fažana - Fasana	5	2	2	2	11	NE	1.
Funtana - Fontane	5	2	4	1	12	NE	1.
Gračišće	3	1	-1	2	5	DA	2.
Grožnjan - Grisignana	3	1	-1	1	4	DA	2.
Jelenje	3	2	4	3	12	NE	1.
Kanfanar	4	2	1	2	9	DA	2.
Karlobag	4	2	-1	1	6	DA	2.
Karolja	3	1	-1	2	5	DA	2.
Kastav	4	2	2	4	12	NE	1.
Kaštelir - Labinci - Castelliere-S. Domenica	4	1	4	2	11	NE	1.
Klana	4	2	-1	2	7	DA	2.
Kostrena	5	2	2	2	11	NE	1.
Kraljevica	4	2	1	3	10	DA	2.
Krk	5	3	1	2	11	NE	1.
Kršan	4	2	-1	2	7	DA	2.
Labin	4	3	1	4	12	NE	1.
Lanišće	3	1	-4	1	1	DA	2.
Ližnjan - Lisignano	4	1	-1	3	7	DA	2.
Lopar	4	1	1	1	7	DA	2.
Lovran	4	2	1	2	9	DA	2.
Lupoglav	4	1	-1	1	5	DA	2.

Mali Lošinj	4	3	1	2	10	NE	1.
Malinska-Dubašnica	5	2	1	2	10	NE	1.
Marčana	4	2	2	3	11	NE	1.
Matulji	4	2	2	4	12	NE	1.
Medulin	5	2	2	3	12	NE	1.
Mošćenička Draga	4	1	1	2	8	DA	2.
Motovun - Montona	3	1	-1	1	4	DA	2.
Novi Vinodolski	4	2	1	2	9	DA	2.
Novigrad - Cittanova	5	2	2	2	11	NE	1.
Omišalj	5	2	2	2	11	NE	1.
Opatija	5	3	2	4	14	NE	1.
Oprtalj - Portole	3	2	-1	1	5	DA	2.
Pazin	4	3	1	3	11	NE	1.
Pićan	4	2	-1	2	7	DA	2.
Poreč - Parenzo	5	3	1	4	13	NE	1.
Pula - Pola	4	4	1	3	12	NE	1.
Punat	5	1	1	1	8	DA	2.
Rab	4	3	-1	3	9	DA	2.
Raša	4	2	-1	2	7	DA	2.
Rijeka	4	5	2	4	15	NE	1.
Rovinj - Rovigno	5	3	1	2	11	NE	1.
Senj	3	3	-1	2	7	DA	2.
Sveta Nedelja	4	2	-1	2	7	DA	2.
Sveti Lovreč	4	2	-2	1	5	DA	2.
Sveti Petar u Šumi	4	1	1	1	7	DA	2.
Svetvinčenat	4	2	-1	2	7	DA	2.
Tar-Vabriga - Torre- Abrega	5	2	4	2	13	NE	1.
Tinjan	3	1	-1	2	5	DA	2.
Umag - Umago	5	2	1	4	12	NE	1.
Vinodolska općina	4	2	-1	2	7	DA	2.
Viškovo	4	2	1	4	11	NE	1.
Višnjan - Visignano	4	3	-1	2	8	DA	2.
Vižinada - Visinada	3	1	-1	1	4	DA	2.
Vodnjan - Dignano	4	2	1	3	10	NE	1.
Vrbnik	4	1	1	1	7	DA	2.
Vrsar - Orsera	5	2	1	2	10	NE	1.
Žminj	4	2	-1	3	8	DA	2.

5.1. Administrativno-teritorijalni ustroj

Rezultati tipologije pokazali su da 33 administrativno-teritorijalne jedinice pripadaju prvom tipu (1.), što znači da im ne trebaju značajnije promjene. To dakako ne vrijedi za ostalih 37 jedinica koje pripadaju drugom tipu (2.). Naime, njima bi promjene bile nužne. Budući da omjer prvog i drugog tipa gotovo 50:50 te da postoji objektivna mogućnost nastanka novih neefikasnih cjelina koje ne bi imale potrebnu homogenost, odlučeno je da se treba djelomično odmaknuti od rezultata tipologije i mogućem problemu doskočiti s odgovarajućim modelom. Za model preustroja jedinica lokalne samouprave odabran je „model policijskih postaja“. Taj model bi izjednačio prostorni obuhvat jedinica lokalne samouprave s prostornim obuhvatom. Naime, nakon provedenih analiza utvrđeno je da bi raspored i struktura jedinica lokalne samouprave uvelike preklapao s rasporedom i strukturom policijskih postaja na promatranom prostoru. Kao razlog za odabir ovog modela je kvalitetna i u većini slučajeva pravilna distribucija policijskih postaja te njihov prostorni obuhvat koji bi se preklapao s interesnim sferama novih gradova i općina. Dakako, model je u pojedinim slučajevima malo izmijenjen i prilagođen kako bi se dobila smisljena prostorna cjelina. Predloženim preustrojem formiralo bi se 17 jedinica lokalne samouprave, od čega bi bilo 16 gradova i 1 općina (Karlobag) (sl. 11.). Buje bi u svoj sastav uključile Grožnjan i Oprtalj, Buzet bi se proširio i na područje Lanišća, Umag bi se priključili Brtonigla i Novigrad, Poreč bi obuhvatio Višnjan, Vižinadu, Kaštelir-Labince, Sveti Lovreč, Funtanu i Vrsar, Pazin bi se proširio na prostor Cerovlja, Lupoglava, Motovuna, Karojbe, Tinjana, Svetog Petra u Šumi i Gračišća, Rovinj bi obuhvatio prostor Bala, Kanfanara i Žminja, Pula bi zauzela prostor Fažane, Vodnjana, Marčane, Svetvinčenta, Barbana, Ližnjana i Medulina, dok bi se Labin proširio na prostor Raše, Svete Nedelje, Pićna i Kršana. Veliko administrativno-teritorijalno proširenje ostvarila bi i Rijeka koja bi obuhvatila Bakar, Čavle, Jelenje, Kastav, Klanu, Kraljevicu, Viškovo i Kostrenu u svojoj okolini te Malinsku-Dubašicu, Dobrinj i Omišalj na otoku Krku. Opatija bi u se proširila na Mošćeničku Dragu, Lovran i Matulje, Crikvenica na Novi Vinodolski i Vinodolsku općinu, Rab na Lopar, a Krk na Punat, Bašku i Vrbnik.

Sl.11. Prijedlog preustroja jedinica lokalne samouprave

Izvor: Izradio autor prema: Izvor 9

5.2. Strategijsko-investicijske razvojne jedinice

Osim reorganizacije jedinica lokalne samouprave, ovim je radom predviđeno i formiranje strategijsko-investicijskih razvojnih jedinica (SIRJ). Te bi se jedinice uspostavile suradnjom novih, reorganiziranih i restrukturiranih gradova i općina (sl. 12.). Temelj za formiranje tih jedinica bila bi sličnost u gospodarskoj, ali i prostornoj strukturi razvoja po načelu „slično se spaja sa sličnim“. Takvo načelo omogućilo bi homogenizaciju i snažniju međusobnu suradnju čime bi se stvorile kompaktne prostorne cijeline. Prema tom načelu, na području Istre formirale bi se 4 SIRJ-a, a to su Sjeverna, Središnja, Južna i Istočna Istra. U Sjevernu Istru bi uključivala novo formirane jedinice Grad Umag, Grad Buje i Grad Buzet. Radi se o graničnom području sa specifičnim razvojnim mogućnosti pa je tome potrebno prilagoditi i razvojne procese. Središnju Istru tvore Grad Poreč i Grad Pazin, a Južnu Istru tvore Grad Pula i Grad Rovinj. Ove dvije SIRJ su specifične po tome što omogućuju kombiniranje turizma, koji se vrlo uspješno razvija u priobalnom prostoru, s poljoprivredom i industrijom, koje imaju veliki potencijal u unutrašnjoj Istri. Istočna Istra se preklapa s novo formiranim prostorom Grada Labina. To je područje koje je u prošlosti bilo obilježeno rudarstvom. Javlja se potreba restrukturiranja postojeće industrije te uvođenje novih industrija. Liburnija obuhvaća prostor Grada Opatije. Radi se turistički atraktivnom prostoru koji ima veliki potencijal razvoja. Na prostoru Grada Rijeka formirane su 4 SIRJ-a: Rijeka 1-centar, Rijeka

2-zapad, Rijeka 3-istok i Rijeka 4-sjeverni Krk. Rijeka 1-centar (RI 1) bi se pružala na prostoru centra grada Rijeke, Rijeka 2-zapad (RI 2) pruža se na prostoru aktualnih općina Klana i Viškovo te Grada Kastva, Rijeka 3-istok (RI 3) pruža se na prostoru aktualnih općina Čavle, Jelenje i Kostrena te Gradove Bakar i Kraljevicu, dok se Rijeka 4-sjeverni Krk (RI 4) pruža na prostoru aktualnih općina Omišalj, Dobrinj i Malinska-Dubašica. Vinodol čini područje Grada Crikvenice, a njegove razvojne mogućnosti mogle bi biti vezane su uz osnivanje turističko-poljoprivrednih klastera koji bi na moderan način povezali turizam u priobalju s plodnom unutrašnjosti. Kvarnerske otoke činili bi Grad Krk, Grad Cres, Grad Mali Lošinj te Grad Rab, a glavne snage bile bi vezan uz turizam te uz kvalitetno prometno povezivanje među otocima. Podvelebitsko primorje činio bi Grad Senj te općina Karlobag. Potencijal razvoja turizma nije do kraja ostvariv zbog nepovoljne prirodne osnove koja ograničava njegov rast, pa je potrebno privlačenje industrije, razvoj novih tehnoloških rješenja te ulaganju u određene usluge (npr. promet, bankarstvo i ostalo).

Sl.12. Shematski prikaz strateško-investicijskih razvojnih jedinica

Izvor: izradio autor prema: Izvor 1; Izvor 9

Ideja o konstruiranju SIRJ-a proizašla je iz ideje organizacije lokalnih akcijskih grupa (LAG-ova) (Izvor 9). Sama struktura SIRJ-a smišljena je kako bi se kvalitetno iskoristili razvojni resursi i privukle strateške investicije. Također, SIRJ bi unutar sebe određivali gospodarske klastere koji bi se temeljili na kombinaciji djelatnosti iz primarnog, sekundarnog i tercijarnog sektora čime bi se postigla ekonomska stabilnost koja bi postala osnova za ravnomjerni ekonomski i regionalni razvoj.

6. Zaključak

Prijedlog novog ustroja pruža realne mogućnost za kvalitetan i učinkovit regionalni razvoj. Također, novim bi se ustrojem omogućilo kvalitetno upravljanje prostorom koje bi bilo u skladu s načelima ekonomske i demografske održivosti. Što se tiče mogućnosti formiranje Sjevernog hrvatskog primorja kao administrativne regije, ta mogućnost realno postoji, ali je prije toga potrebno provesti reorganizaciju i prestrukturiranje jedinica lokalne samouprave na neki od odgovarajućih načina. Jedno od mogućih rješenja za preustroj jedinica lokalne samouprave ponuđen je u radu, a njegova prednost je u tome što se isti indikatori koji su analizirani na lokalnoj razini mogu primijeniti i na regionalnoj razini, dakako uz male preinake. Tim pristupom omogućila bi se kohezija lokalne i regionalne razine što bi u konačnici trebalo imati odjeka na opći i strateški usmjeren razvoj.

LITERATURA I IZVORI

Literatura

Lovrić, M., Milanović, M., Stamenković, M., 2012: Analiza indeksa demografskih resursa i tipologija opština Šumadijskog i Pomoravskog okruga, u: *Stanje i perspektive ekonomskog razvoja grada Kragujevca*, Ekonomski fakultet Univerziteta u Kragujevcu, 331-347.

Lukić, A., 2012: Mozaik izvan grada: Tipologija ruralnih i urbaniziranih naselja Hrvatske, Meridijani, Samobor.

Mirošević, L., Vukosav, B., 2010: Prostorni identitet otoka Paga i južnog Podvelebitskog primorja, *Geoadria* 15 (1), 81-108.

Nejašmić, I., Mišetić, R., Toskić, A., 2009: *Demografski resursi Republike Hrvatske: sintetički pokazatelji za županije, gradove i općine*, Hrvatsko geografsko društvo, Zagreb.

Nejašmić, I., Mišetić, R., 2010: Sintetički pokazatelj demografskih resursa: doprinos tipologiji hrvatskog prostora, *Hrvatski geografski glasnik* 72 (1), 49-62.

Njegač, D., 2017, *Geografija Hrvatske, nastavni materijali*, Sveučilište u Zagrebu, Prirodoslovno-matematički fakultet, Zagreb.

Njegač, D., Toskić, A., 2015: Urbani sustav kao osnova nove upravno-teritorijalne podjele Hrvatske / Urban system as the basis of the new administrative-territorial organization of Croatia, u: *Nova upravno-teritorijalna organizacija Hrvatske (ur. Barbić, J.)*, HAZU, Zagreb, 47-64.

Pahernik, M., 2007: Digitalna analiza padina otoka Raba / Digital analysis of the slopes of Rab island, *Geoadria* 12 (1), 3-22.

Papić, K., 1987: Koncepti regionalizacije, *Dela* 4, 80-89.

Rimac, I., Rihtar, S., Oliveira-Roca, M., 1992: Multivarijantna klasifikacija općina Hrvatske kao moguća metoda regionalizacije Republike, *Društvena istraživanja* 1 (1), 87-99.

Rogić, V., 1952-1953: Senj: Prilog poznavanju položaja i regionalne funkcije, *Geografski glasnik* 14-15, 47-64.

Rogić, V., 1977: Regionalizacija Gorske Hrvatske, *Geografski glasnik* 39, 25-43.

Rogić, V., 1983: Nacrt uvjetno-homogene regionalizacije SR Hrvatske, *Geografski glasnik* 45, 75-89.

Vojnović, N., 2012: Demografski resursi općina i gradova Istarske županije, *Annales: anali za istrske in mediteranske študije. Series historie et sociologia (1408-5348)*, 22 (1), 187-198.

Izvori

1. *Hrvatski LAG-ovi*, HMRR-Hrvatska mreža za ruralni razvoj, n.d., http://www.hmrr.hr/media/4564/hrvatski_lag-ovi_watermark.png (06.09.2017.)
2. *Izješće o stanju u prostoru Istarske županije*, Zavod za prostorno planiranje Istarske županije, 2012, http://www.zpuiz.hr/fileadmin/dokumenti/prostorni_plan/Dokumentacija/20141030_Izvjescje_o_stanju_u_prostoru_IZ_2007_2012.pdf (26.08. 2017.)
3. *Izješće o stanju u prostoru Primorsko-goranske županije*, Zavod za prostorno planiranje Primorsko-goranske županije, 2013, https://zavod.pgz.hr/pdf/Izvjescje_o_stanju_u_prostoru_PGZ_2005_12_USVOJENO_S_NAS_LOVNOM.pdf (26.08. 2017.)
4. *Odluka o donošenju mreže Mreže osnovnih i srednjih škola, učeničkih domova i programa obrazovanja*, 2011, http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2011_06_70_1515.html (26.08.2017.)
5. *Popis osnovnih škola 2015.-2016.*, n.d., <https://gov.hr/moja-uprava/obrazovanje/osnovno-obrazovanje/osnovna-skola/218> (26.08.2017.)
6. *Popis stanovništva, kućanstva i stanova 2001. godine*, www.dzs.hr (17.07.2017.)
7. *Popis stanovništva, kućanstva i stanova 2011. godine*, www.dzs.hr (17.07.2017.)
8. *Regionalni razvoj*, n.d., <http://regionalni.weebly.com/indeksrazvijenosti.html> (26.08.2017.)
9. *Središnji registar prostornih jedinica (SRPJ)*, 2013.

PRILOZI

Prilog 1. Indeks razvijenost odabranih jedinica lokalne samouprave

Grad/općina	Županija	Indeks razvijenosti i skupine		
		Indeks razvijenosti (%)	Vrijednosti skupine (%)	Broj skupine
Bakar	Primorsko-goranska	120,68	100-125	4.
Bale	Istarska	128,80	>125	5.
Barban	Istarska	107,36	100-125	4.
Baška	Primorsko-goranska	145,77	>125	5.
Brtonigla	Istarska	112,85	100-125	4.
Buje	Istarska	105,25	100-125	4.
Buzet	Istarska	115,21	100-125	4.
Cerovlje	Istarska	86,57	75-100	3.
Cres	Primorsko-goranska	128,05	>125	5.
Crikvenica	Primorsko-goranska	120,13	100-125	4.
Čavle	Primorsko-goranska	101,20	100-125	4.
Dobrinj	Primorsko-goranska	139,65	>125	5.
Fažana	Istarska	132,08	>125	5.
Funtana - Fontane	Istarska	147,32	>125	5.
Gračišće	Istarska	94,16	75-100	3.
Grožnjan	Istarska	96,53	75-100	3.
Jelenje	Primorsko-goranska	97,87	75-100	3.
Kanfanar	Istarska	123,79	100-125	4.
Karlobag	Ličko-senjska	111,87	100-125	4.
Karojba	Istarska	89,16	75-100	3.
Kastav	Primorsko-goranska	114,81	100-125	4.
Kaštelir-Labinci	Istarska	110,35	100-125	4.
Klana	Primorsko-goranska	103,12	100-125	4.
Kostrena	Primorsko-goranska	153,55	>125	5.
Kraljevica	Primorsko-goranska	108,94	100-125	4.
Krk	Primorsko-	132,73	>125	5.

	goranska			
Kršan	Istarska	120,66	100-125	4.
Labin	Istarska	115,59	100-125	4.
Lanišće	Istarska	96,47	75-100	3.
Ližnjan	Istarska	122,82	100-125	4.
Lopar	Primorsko-goranska	117,77	100-125	4.
Lovran	Primorsko-goranska	121,06	100-125	4.
Lupoglav	Istarska	100,08	100-125	4.
Mali Lošinj	Primorsko-goranska	123,86	100-125	4.
Malinska-Dubašnica	Primorsko-goranska	147,12	>125	5.
Marčana	Istarska	112,91	100-125	4.
Matulji	Primorsko-goranska	111,91	100-125	4.
Medulin	Istarska	142,67	>125	5.
Mošćenička Draga	Primorsko-goranska	116,31	100-125	4.
Motovun	Istarska	88,42	75-100	3.
Novi Vinodolski	Primorsko-goranska	118,11	100-125	4.
Novigrad (Istra)	Istarska	141,31	>125	5.
Omišalj	Primorsko-goranska	146,61	>125	5.
Opatija	Primorsko-goranska	131,56	>125	5.
Oprtalj	Istarska	92,84	75-100	3.
Pazin	Istarska	109,45	100-125	4.
Pićan	Istarska	100,30	100-125	4.
Poreč	Istarska	132,32	>125	5.
Pula	Istarska	117,61	100-125	4.
Punat	Primorsko-goranska	135,75	>125	5.
Rab	Primorsko-goranska	113,44	100-125	4.
Raša	Istarska	103,97	100-125	4.
Rijeka	Primorsko-goranska	115,49	100-125	4.
Rovinj	Istarska	132,27	>125	5.
Senj	Ličko-senjska	89,36	75-100	3.
Sveta Nedelja (Istra)	Istarska	108,66	100-125	4.
Sveti Lovreč	Istarska	105,49	100-125	4.
Sveti Petar u	Istarska	100,51	100-125	4.

Šumi				
Svetvinčenat	Istarska	105,32	100-125	4.
Tar-Vabriga	Istarska	127,48	>125	5.
Tinjan	Istarska	99,22	75-100	3.
Umag	Istarska	135,34	>125	5.
Vinodolska općina	Primorsko-goranska	106,21	100-125	4.
Viškovo	Primorsko-goranska	124,27	100-125	4.
Višnjan	Istarska	105,72	100-125	4.
Vižinada	Istarska	99,41	75-100	3.
Vodnjan	Istarska	111,04	100-125	4.
Vrbnik	Primorsko-goranska	123,59	100-125	4.
Vrsar	Istarska	131,26	>125	5.
Žminj	Istarska	106,53	100-125	4.

Izvor: 8

Prilog 2. Popis osnovnih škola na prostoru regije Sjevernog hrvatskog primorja

ŽUPANIJA	ŠKOLA	Vrsta ustanove	Mjesto	Adresa	Broj područnih škola	Osnivač
PRIMORSKO-GORANSKA	OSNOVNA ŠKOLA ZVONKA CARA	Matična	Crikvenica	Kotorska 13	2	Grad Crikvenica
PRIMORSKO-GORANSKA	OSNOVNA ŠKOLA VLADIMIRA NAZORA	Matična	Crikvenica	Vinodolska ulica bb	2	Grad Crikvenica
PRIMORSKO-GORANSKA	OSNOVNA ŠKOLA FRAN KRSTO FRANKOPAN KRK	Matična	Krk	Frankopanska 40	7	Primorsko-goranska županija
PRIMORSKO-GORANSKA	OSNOVNA ŠKOLA OMIŠALJ	Matična	Omišalj	Baječ bb	1	Primorsko-goranska županija
PRIMORSKO-GORANSKA	OSNOVNA ŠKOLA FRANE PETRIČA	Matična	Cres	Šetalište 20. travnja 56	2	Primorsko-goranska županija
PRIMORSKO-GORANSKA	OSNOVNA ŠKOLA RIKARD KATALINIĆ JERETOV	Matična	Opatija	Nova Cesta 53	4	Grad Opatija
PRIMORSKO-GORANSKA	OSNOVNA ŠKOLA IVANA RABLJANINA RAB	Matična	Rab	Banjol 10	6	Primorsko-goranska županija
PRIMORSKO-GORANSKA	OSNOVNA ŠKOLA - SCUOLA ELEMENTARE BELVEDERE	Matična	Rijeka	Kozala 41	0	Grad Rijeka
PRIMORSKO-GORANSKA	OSNOVNA ŠKOLA BRAJDA	Matična	Rijeka	Ivana Rendića 6	0	Grad Rijeka

PRIMORSKO-GORANSKA	OSNOVNA ŠKOLA CENTAR	Matična	Rijeka	Podhumskih žrtava 5	2	Grad Rijeka
PRIMORSKO-GORANSKA	OSNOVNA ŠKOLA ZAMET	Matična	Rijeka	Bože Vidasa 12	0	Grad Rijeka
PRIMORSKO-GORANSKA	OSNOVNA ŠKOLA - SCUOLA ELEMENTARE DOLAC	Matična	Rijeka	Dolac 12	0	Grad Rijeka
PRIMORSKO-GORANSKA	OSNOVNA ŠKOLA - SCUOLA ELEMENTARE "GELSI"	Matična	Rijeka	Vukovarska 27	0	Grad Rijeka
PRIMORSKO-GORANSKA	OSNOVNA ŠKOLA - SCUOLA ELEMENTARE "SAN NICOLO"	Matična	Rijeka	Mirka Čurbega 18	0	Grad Rijeka
PRIMORSKO-GORANSKA	OSNOVNA ŠKOLA VLADIMIR GORTAN	Matična	Rijeka	Prilaz Vladimira Gortana 2	1	Grad Rijeka
PRIMORSKO-GORANSKA	OSNOVNA ŠKOLA "KANTRIDA"	Matična	Rijeka	Izviđačka 9	1	Grad Rijeka
PRIMORSKO-GORANSKA	OSNOVNA ŠKOLA KOZALA	Matična	Rijeka	Ante Kovačića 21	0	Grad Rijeka
PRIMORSKO-GORANSKA	OSNOVNA ŠKOLA EUGEN KUMIČIĆ	Matična	Rijeka	Franje Čandeka 40	0	Grad Rijeka
PRIMORSKO-GORANSKA	OSNOVNA ŠKOLA PEČINE	Matična	Rijeka	Šetalište 13. divizije 25	0	Grad Rijeka
PRIMORSKO-GORANSKA	OSNOVNA ŠKOLA PODMURVICE	Matična	Rijeka	Podmurvice 6	0	Grad Rijeka
PRIMORSKO-GORANSKA	OSNOVNA ŠKOLA NIKOLA TESLA	Matična	Rijeka	Trg Ivana Klobučarića 1	0	Grad Rijeka
PRIMORSKO-GORANSKA	OSNOVNA ŠKOLA ŠKURINJE RIJEKA	Matična	Rijeka	Mihačeva Draga 13	0	Grad Rijeka
PRIMORSKO-GORANSKA	OSNOVNA ŠKOLA "TRSAT"	Matična	Rijeka	Slavka Krautzeka 23	0	Grad Rijeka
PRIMORSKO-GORANSKA	OSNOVNA ŠKOLA TURNIĆ	Matična	Rijeka	Franje Čandeka 20	0	Grad Rijeka
PRIMORSKO-GORANSKA	OSNOVNA ŠKOLA VEŽICA	Matična	Rijeka	Kvaternikova 49	0	Grad Rijeka
PRIMORSKO-GORANSKA	OSNOVNA ŠKOLA GORNJA VEŽICA	Matična	Rijeka	Gornja Vežica 31	0	Grad Rijeka
PRIMORSKO-GORANSKA	OSNOVNA ŠKOLA IVANA ZAJCA	Matična	Rijeka	Škurinjska Cesta 7a	0	Grad Rijeka
PRIMORSKO-GORANSKA	OSNOVNA ŠKOLA "SRDOČI"	Matična	Rijeka	Ante Modrušana 33	0	Grad Rijeka
PRIMORSKO-GORANSKA	OSNOVNA ŠKOLA FRAN FRANKOVIĆ	Matična	Rijeka	Ivana Žorža 17a	0	Grad Rijeka
PRIMORSKO-GORANSKA	OSNOVNA ŠKOLA PEHLIN	Matična	Rijeka	Pehlin 34	0	Grad Rijeka
PRIMORSKO-GORANSKA	CENTAR ZA ODGOJ I OBRAZOVANJE	Matična	Rijeka	Senjskih uskoka 2	0	Grad Rijeka
PRIMORSKO-GORANSKA	Waldorfska škola u Rijeci	Matična	Rijeka	Zametska 6	0	Društvo prijatelja waldorfske pedagogije

PRIMORSKO-GORANSKA	OSNOVNA ŠKOLA KOSTRENA	Matična	Kostrena	Žuknica 1	0	Primorsko-goranska županija
PRIMORSKO-GORANSKA	OSNOVNA ŠKOLA BAKAR	Matična	Bakar	Lokaj 196	3	Primorsko-goranska županija
PRIMORSKO-GORANSKA	OSNOVNA ŠKOLA HRELJIN	Matična	Hreljin	Hreljin 217	2	Primorsko-goranska županija
PRIMORSKO-GORANSKA	OSNOVNA ŠKOLA ČAVLE	Matična	Čavle	Čavja 47	1	Primorsko-goranska županija
PRIMORSKO-GORANSKA	OSNOVNA ŠKOLA JELENJE - DRAŽICE	Matična	Dražice	Školska 53	0	Primorsko-goranska županija
PRIMORSKO-GORANSKA	OSNOVNA ŠKOLA "MILAN BROZOVIĆ"	Matična	Kastav	Skalini istarskog tabora 3	0	Primorsko-goranska županija
PRIMORSKO-GORANSKA	OSNOVNA ŠKOLA KLANA	Matična	Klana	Zatrep 5	0	Primorsko-goranska županija
PRIMORSKO-GORANSKA	OSNOVNA ŠKOLA SVETI MATEJ	Matična	Viškovo	Vozišće 13	0	Primorsko-goranska županija
PRIMORSKO-GORANSKA	OSNOVNA ŠKOLA KRALJEVICA	Matična	Kraljevica	Strossmayerova 35	2	Primorsko-goranska županija
PRIMORSKO-GORANSKA	OSNOVNA ŠKOLA VIKTORA CARA EMINA	Matična	Lovran	9. rujna 4	5	Primorsko-goranska županija
PRIMORSKO-GORANSKA	OSNOVNA ŠKOLA MARIA MARTINOLIĆA	Matična	Mali Lošinj	Omladinska 11	5	Primorsko-goranska županija
PRIMORSKO-GORANSKA	OSNOVNA ŠKOLA DR. ANDRIJA MOHOROVIČIĆ	Matična	Matulji	Šetalište Drage Gervaisa 2	2	Primorsko-goranska županija
PRIMORSKO-GORANSKA	OSNOVNA ŠKOLA DRAGO GERVAIS	Matična	Jurdani	Brešca 6	4	Primorsko-goranska županija
PRIMORSKO-GORANSKA	OSNOVNA ŠKOLA IVANA MAŽURANIĆA	Matična	Novi Vinodolski	Lokvica 2	0	Primorsko-goranska županija
PRIMORSKO-GORANSKA	OSNOVNA ŠKOLA DR. JOSIPA PANČIĆA BRIBIR	Matična	Bribir	Kičeri Bb	0	Primorsko-goranska županija
PRIMORSKO-GORANSKA	OSNOVNA ŠKOLA JURJA KLOVIĆA TRIBALJ	Matična	Tribalj	Tribalj 21	0	Primorsko-goranska županija
PRIMORSKO-GORANSKA	KATOLIČKA OSNOVNA ŠKOLA JOSIP PAVLIŠIĆ	Matična	Rijeka	Omladinska 14	0	Riječka nadbiskupija
LIČKO-SENJSKA	OSNOVNA ŠKOLA SILVIJA STRAHIMIRA KRANJČEVIĆA SENJ	Matična	Senj	Silvija Strahimira Kranjčevića 1	4	Ličko-senjska županija

LIČKO-SENJSKA	OSNOVNA ŠKOLA KARLOBAG	Matična	Karlobag	Vladimira Nazora 11	0	Ličko-senjska županija
ISTARSKA	OSNOVNA ŠKOLA - SCUOLA ELEMENTARE MATE BALOTE BUJE – BUJE	Matična	Buje	Školski brijeg 2	3	Istarska županija
ISTARSKA	TALIJANSKA OSNOVNA ŠKOLA, SCUOLA ELEMENTARE ITALIANA "EDMONDO DE AMICIS" BUJE, BUJE	Matična	Buje	Školski brijeg 3	2	Istarska županija
ISTARSKA	OSNOVNA ŠKOLA "VAZMOSLAV GRŽALJA"	Matična	Buzet	II. istarske brigade 18	4	Istarska županija
ISTARSKA	OSNOVNA ŠKOLA MATIJE VLAČIĆA	Matična	Labin	Zelenice 4	1	Grad Labin
ISTARSKA	OSNOVNA ŠKOLA IVO LOLA RIBAR LABIN	Matična	Labin	Rudarska 9	3	Grad Labin
ISTARSKA	CENTAR LIČE FERAGUNA LABIN	Matična	Labin	Šćiri 3	0	Grad Labin
ISTARSKA	OSNOVNA ŠKOLA VLADIMIRA NAZORA PAZIN	Matična	Pazin	Šetalište Pazinske gimnazije 9	10	Grad Pazin
ISTARSKA	OSNOVNA ŠKOLA POREČ	Matična	Poreč	Karla Huguesa 7	3	Grad Poreč
ISTARSKA	OSNOVNA ŠKOLA TAR - VABRIGA - SCUOLA ELEMENTARE TORRE – ABREGA	Matična	Tar	Istarska 21	0	Istarska županija
ISTARSKA	TALIJANSKA OSNOVNA ŠKOLA - SCUOLA ELEMENTARE ITALIANA BERNARDO PARENTIN POREČ - PARENZO	Matična	Poreč	Matka Laginje 6	0	Grad Poreč
ISTARSKA	OSNOVNA ŠKOLA ŠIJANA PULA	Matična	Pula	43. Istarske divizije 5	3	Grad Pula
ISTARSKA	OSNOVNA ŠKOLA STOJA	Matična	Pula	Brijunska 5	0	Grad Pula
ISTARSKA	OSNOVNA ŠKOLA CENTAR	Matična	Pula	Danteov trg 2	0	Grad Pula
ISTARSKA	OSNOVNA ŠKOLA- SCUOLA ELEMENTARE GIUSEPPINA MARTINUZZI PULA-POLA	Matična	Pula	Santoriova 1	2	Grad Pula
ISTARSKA	OSNOVNA ŠKOLA TONE PERUŠKA PULA	Matična	Pula	Poljana Sv. Martina 6	0	Grad Pula
ISTARSKA	OSNOVNA ŠKOLA KAŠTANJER PULA	Matična	Pula	Rimske centurijacije 29	0	Grad Pula
ISTARSKA	OSNOVNA ŠKOLA VIDIKOVAC	Matična	Pula	Vladimira Nazora 49	2	Grad Pula
ISTARSKA	OSNOVNA ŠKOLA MONTE ZARO	Matična	Pula	Ušpon Ruđera Boškovića 24	0	Grad Pula

ISTARSKA	OSNOVNA ŠKOLA VERUDA PULA	Matična	Pula	Banovčeva 27	0	Grad Pula
ISTARSKA	OSNOVNA ŠKOLA VELI VRH PULA	Matična	Pula	Josipa Zahtile 1	1	Grad Pula
ISTARSKA	ŠKOLA ZA ODGOJ I OBRAZOVANJE - PULA	Matična	Pula	Rovinjska 6	0	Grad Pula
ISTARSKA	PRVA PRIVATNA OSNOVNA ŠKOLA JURAJ DOBRILA S PRAVOM JAVNOSTI	Matična	Pula	Ruže Petrović 15	0	Branka Červar
ISTARSKA	TALIJANSKA OSNOVNA ŠKOLA BERNARDO BENUSSI ROVINJ	Matična	Rovinj	Omladinska 20	1	Grad Rovinj
ISTARSKA	OSNOVNA ŠKOLA VLADIMIRA NAZORA - SCUOLA ELEMENTARE "VLADIMIR NAZOR"	Matična	Rovinj	Edmonda de Amicisa 31	1	Grad Rovinj
ISTARSKA	OSNOVNA ŠKOLA JURJA DOBRILE ROVINJ	Matična	Rovinj	Stanka Pauletića 8	2	Grad Rovinj
ISTARSKA	OSNOVNA ŠKOLA JURE FILIPOVIĆA BARBAN	Matična	Barban	Barban 150	0	Istarska županija
ISTARSKA	OSNOVNA ŠKOLA PETRA STUDENCA KANFANAR	Matična	Kanfananar	Dvigradska 3	1	Istarska županija
ISTARSKA	OSNOVNA ŠKOLA IVAN GORAN KOVAČIĆ ČEPIĆ	Matična	Kršan	Purgarija Čepić 1	2	Istarska županija
ISTARSKA	OSNOVNA ŠKOLA VLADIMIRA NAZORA POTPIČAN	Matična	Potpičan	Dumbrova 12	3	Istarska županija
ISTARSKA	OSNOVNA ŠKOLA IVANA BATELIĆA - RAŠA	Matična	Raša	IVANA BATELIĆA 1	0	Istarska županija
ISTARSKA	OSNOVNA ŠKOLA JOAKIMA RAKOVCA	Matična	Sveti Lovreč Pazenatički	Gradski trg 1	0	Istarska županija
ISTARSKA	OSNOVNA ŠKOLA MARČANA	Matična	Marčana	MARČANA 166	1	Istarska županija
ISTARSKA	OSNOVNA ŠKOLA VLADIMIRA NAZORA – KRNICA	Matična	Krnica	Krnica 87	1	Istarska županija
ISTARSKA	OSNOVNA ŠKOLA DIVŠIĆI	Matična	Divšići	Divšići 5	0	Istarska županija
ISTARSKA	OSNOVNA ŠKOLA DR MATE DEMARINA	Matična	Medulin	Munida 3	2	Istarska županija
ISTARSKA	OSNOVNA ŠKOLA VITOMIR ŠIROLA - PAJO	Matična	Nedešćina	Nedešćina 103	1	Istarska županija
ISTARSKA	OSNOVNA ŠKOLA - SCUOLA ELEMENTARE RIVARELA	Matična	Novigrad	Emonijska 4	1	Istarska županija
ISTARSKA	TALIJANSKA OSNOVNA ŠKOLA NOVIGRAD - SCUOLA ELEMENTARE ITALIANA CITTANOVA	Matična	Novigrad	Emonijska 2	0	Istarska županija
ISTARSKA	OSNOVNA ŠKOLA - SCUOLA ELEMENTARE MILANA ŠORGA OPRTALJ – PORTOLE	Matična	Oprtalj	Matka Laginje 25.	0	Istarska županija

ISTARSKA	OSNOVNA ŠKOLA SVETVINČENAT	Matična	Svetvinčenat	Svetvinčenat 98	0	Istarska županija
ISTARSKA	OSNOVNA ŠKOLA JURŠIĆI	Matična	Juršići	Juršići 21	0	Istarska županija
ISTARSKA	OSNOVNA ŠKOLA MARIJE I LINE	Matična	Umag	Školska 14	6	Grad Umag
ISTARSKA	TALIJANSKA OSNOVNA ŠKOLA GALILEO GALILEI	Matična	Umag	Edoardo Pascali 2 A	1	Grad Umag
ISTARSKA	OSNOVNA ŠKOLA JOŽE ŠURANA VIŠNJAN	Matična	Višnjan	Istarska 2	2	Istarska županija
ISTARSKA	OSNOVNA ŠKOLA VODNJAN - SCUOLA ELEMENTARE DIGNANO	Matična	Vodnjan	Žuka 35	0	Istarska županija
ISTARSKA	OSNOVNA ŠKOLA FAŽANA	Matična	Fažana	Puljska 9	1	Istarska županija
ISTARSKA	OSNOVNA ŠKOLA VLADIMIRA NAZORA	Matična	Vrsar	Rade Končara 72	0	Istarska županija
ISTARSKA	OSNOVNA ŠKOLA VLADIMIRA GORTANA	Matična	Žminj	9. rujna 2	2	Istarska županija

Izvori: 4; 5

Prilog 3. Indeks demografskih resursa i ostali relevantni pokazatelji demografskog potencijala prostora prema podacima za 2011. godinu

Grad/Općina	io	i(Pn/Pn-1)	p(0-14)	pf(20-29)	iv	idem
Bakar	586,46	1,07	14,12	11,36	2,97	507,20
Bale – Valle	373,60	1,08	13,13	17,42	5,10	1260,14
Barban	510,71	0,97	12,16	12,08	0,45	64,46
Baška	807,45	1,08	11,71	9,94	13,39	1678,62
Brtonigla – Verteneglio	287,16	1,03	10,76	14,06	1,15	179,72
Buje – Buie	447,52	0,97	12,37	12,9	0,67	104,47
Buzet	663,64	1,01	13,76	12,97	1,20	217,04
Cerovlje	323,60	0,96	15,15	12,89	0,59	110,65
Cres	655,82	0,97	12,85	11,88	0,56	83,19

Crikvenica	1004,12	0,98	12,63	10,2	0,58	73,22
Čavle	541,75	1,07	14,28	12,17	3,55	660,66
Dobrinj	619,89	1,05	10,83	10,8	2,01	248,43
Fažana – Fasana	892,25	1,19	13,70	11,23	3,35	612,60
Funtana – Fontane	735,29	1,09	13,56	15,27	10,55	2381,37
Gračišće	379,30	0,99	15,64	13,42	0,95	196,71
Grožnjan – Grisignana	507,71	0,94	11,41	10,29	0,31	34,42
Jelenje	342,89	1,10	13,92	13	13,77	2731,04
Kanfanar	379,05	1,06	14,58	10,97	2,30	390,03
Karlobag	392,53	0,90	9,49	5,62	0,11	5,46
Karojba	300,08	0,96	16,76	12,41	0,91	182,65
Kastav	1367,27	1,17	14,89	12,36	2,70	584,02
Kaštelir - Labinci - Castelliere-S. Domenica	357,27	1,10	15,24	14,54	18,26	4451,08
Klana	441,08	1,02	13,57	10,57	1,15	168,96
Kostrena	1805,94	1,07	13,25	11,26	4,42	708,12
Kraljevica	878,16	1,01	12,97	11,09	0,97	140,87
Krk	761,86	1,14	13,77	12,68	1,42	282,96
Kršan	362,35	0,90	10,98	13,08	0,28	36,00
Labin	774,79	0,94	11,61	10,79	0,37	43,94

Lanišće	191,73	0,83	9,12	10,83	0,07	5,95
Ližnjan –						
Lisignano	568,36	1,35	14,85	12,02	-50,03	-12059,06
Lopar	387,99	1,06	14,25	11,96	1,91	346,06
Lovran	1052,24	1,03	10,85	11,14	1,02	126,58
Lupoglav	425,64	0,99	13,31	14,61	0,69	133,62
Mali Lošinj	777,08	0,97	12,79	13,51	0,62	104,09
Malinska- Dubašnica	778,76	1,15	13,91	11,59	1,20	223,33
Marčana	528,72	1,09	14,04	9,84	5,61	844,63
Matulji	801,21	1,07	13,21	12,49	3,24	570,69
Medulin	1534,80	1,08	13,98	11,19	3,67	619,92
Mošćenička Draga	939,55	0,94	10,16	9,51	0,30	26,93
Motovun –						
Montona	485,45	1,02	12,55	11,55	0,93	137,79
Novi Vinodolski	676,99	0,97	12,15	10,71	0,47	59,14
Novigrad –						
Cittanova	530,61	1,09	13,21	12,2	6,85	1202,50
Omišalj	1265,68	0,99	10,76	16,85	1,04	186,80
Opatija	1597,03	0,92	10,73	10,91	0,24	25,94
Oprtalj – Portole	348,50	0,87	10,00	14,19	0,13	16,35
Pazin	910,54	0,94	13,24	13,16	0,54	88,71
Piće	352,54	0,91	13,19	12,72	0,37	56,90

Poreč – Parenzo	785,70	1,05	14,72	12,63	2,36	461,51
Pula – Pola	1077,98	0,98	13,22	11,55	0,66	98,97
Punat	873,89	1,05	13,53	11,26	2,05	327,93
Rab	487,10	0,97	14,16	11,83	0,64	104,69
Raša	322,14	0,90	10,65	12,87	0,23	28,87
Rijeka	1404,20	0,89	11,63	11,92	0,27	33,42
Rovinj – Rovigno	846,78	1,00	12,04	12,25	0,85	125,72
Senj	512,61	0,88	11,92	10,56	0,21	23,61
Sveta Nedelja	379,24	1,03	11,58	12,7	0,93	140,22
Sveti Lovreč	284,21	0,72	14,58	10,26	0,17	18,28
Sveti Petar u Šumi	553,92	1,05	17,46	13,04	2,06	492,38
Svetvinčenat	275,30	0,99	12,31	11,59	0,60	84,71
Tar-Vabriga – Torre-Abrega	265,02	1,25	14,42	13,46	63,29	15356,60
Tinjan	467,87	0,95	14,61	13,43	0,51	94,68
Umag – Umago	631,36	1,04	13,07	12,97	1,86	328,08
Vinodolska općina	396,80	1,01	12,38	9,88	0,86	106,41
Viškovo	845,73	1,62	17,22	14,74	-377,80	- 155491,14
Višnjan – Visignano	303,27	1,04	14,60	9,99	1,62	245,06

Vižinada	–						
Visinada		363,85	1,02	14,94	14,06	1,33	285,10
Vodnjan	–						
Dignano		370,63	1,08	16,33	12,9	4,15	943,99
Vrbnik		656,35	1,01	12,94	10,39	0,76	102,90
Vrsar – Orsera		384,43	1,15	14,80	11,42	2,00	387,92
Žminj		433,10	1,01	15,36	12,42	1,02	195,75

Izvor: Izradio autor prema: Izvor 8

Prilog 4. Indeks demografskih resursa (i korekcije) jedinica lokalne samouprave na prostoru Sjevernog hrvatskog primorja

Grad/Općina	ider	ider (korekcije)	Tip
Bakar	32,8	32,8	C
Bale - Valle	49,0	49,0	B
Barban	17,3	17,3	D
Baška	74,6	74,6	A
Brtonigla - Verteneglio	14,0	14,0	D
Buje - Buie	16,6	16,6	D
Buzet	26,4	26,4	C
Cerovlje	13,0	13,0	D
Cres	22,2	22,2	C
Crikvenica	32,3	32,3	C
Čavle	36,1	36,1	C

Dobrinj		26,0	26,0	C
Fažana Fasana	-	45,1	45,1	B
Funtana Fontane	-	93,5	93,5	A
Gračišće		17,3	17,3	D
Grožnjan Grisignana	-	16,3	16,3	D
Jelenje		92,2	92,2	A
Kanfanar		23,1	23,1	C
Karlobag		11,9	11,9	D
Karojba		14,5	14,5	D
Kastav		58,5	58,5	B
Kaštelir Labinci Castelliere-S. Domenica	- -	144,3	144,3	A
Klana		18,3	18,3	D
Kostrena		75,4	75,4	B
Kraljevica		30,6	30,6	C
Krk		31,3	31,3	C
Kršan		12,0	12,0	D
Labin		24,6	24,6	C
Lanišće		5,9	5,9	F

Ližnjan Lisignano	-	-344,7	17,1	D
Lopar		22,0	22,0	C
Lovran		35,4	35,4	C
Lupoglav		16,8	16,8	D
Mali Lošinj		26,4	26,4	C
Malinska- Dubašnica		30,1	30,1	C
Marčana		41,2	41,2	B
Matulji		41,2	41,2	B
Medulin		64,6	64,6	B
Mošćenička Draga		29,0	29,0	C
Motovun Montona	-	18,7	18,7	D
Novi Vinodolski		22,1	22,1	C
Novigrad Cittanova	-	52,0	52,0	B
Omišalj		43,6	43,6	B
Opatija		48,7	48,7	B
Oprtalj Portole	-	10,9	10,9	D
Pazin		30,0	30,0	C

Piñan	12,3	12,3	D
Poreč - Parenzo	37,4	37,4	C
Pula – Pola	35,3	35,3	C
Punat	36,1	36,1	C
Rab	17,8	17,8	D
Raša	10,5	10,5	D
Rijeka	43,1	43,1	B
Rovinj - Rovigno	29,2	29,2	C
Senj	16,1	16,1	D
Sveta Nedelja	15,6	15,6	D
Sveti Lovreč	9,1	9,1	E
Sveti Petar u Šumi	31,4	31,4	C
Svetvinčenat	10,8	10,8	D
Tar-Vabriga - Torre-Abrega	468,6	468,6	A
Tinjan	16,9	16,9	D
Umag - Umago	28,8	28,8	C
Vinodolska općina	15,1	15,1	D
Viškovo	-4639,4	25,4	C
Višnjan - Visignano	16,5	16,5	D

Vižinada Visinada	–	19,5	19,5	D
Vodnjan Dignano	–	39,4	39,4	C
Vrbnik		22,8	22,8	C
Vrsar - Orsera		23,2	23,2	C
Žminj		18,9	18,9	D

Izvor: izradio autor prema: Nejašmić i Mišetić (2010)